Голос України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 12 (512) ◆ П'ятниця, 22 січня 1993 року ◆ Ціна 5 крб.

Читайте в номері

ТРЕБА ЗАВЕРШУВАТИ ПЕРІОД ХИТРИХ ВИКРУТАСІВ

Спільне засідання Комісій Верховної Ради та уряду за участю Президента 20 січня

Це засідання, яке так і не стало пленарним, засвідчило одне: процедура — то могутня тактична зброя політичної меншості. Цього разу, враховуючи зміни в регламенті роботи сесії, що давали можливість проводити засідання за наявності двох третин депутатів, «зброєю» й скористалася Народна Рада. Депутати від неї до залу прийшли, але не зареєструвалися, і табло лічильної системи показувало то 261, то 263, то 269 присутніх. Однак найважливішим виявився нюанс: щоб почати повноцінне пленарне засідання, потрібна була офіційна заява тих, хто відмовляється брати участь у роботі. Такої заяви Народної Ради не було, а отже, не спрацювали й названі вище зміни в регламенті, і І. Плющу не залишилося нічого іншого, як оголосити зібрання спільним засіданням без права приймати будь-які рішення.

(Закінчення на 2-й стор.).

ТРІУМФ ЧЕТВЕРТОГО УНІВЕРСАЛУ

21 січня, 75 років тому, Центральна Рада прийняла свій Четвертий Універсал, за яким Україна стала незалежною державою. В рамках святкування цієї події вчора працювала наукова конференція «Українська державність: історія і сучасність», яку відкрив віце-прем'єр України Микола Жулинський. Особливе зацікавлення викликали доповіді В. Смолія, члена-кореспондента АН України, директора Інституту історії України, В. Солдатенка, доктора історичних наук, професора, завідуючого відділом Інституту національних відносин і політології, І. Кураса, члена-кореспондента АН України, директора Інституту національних відносин і політології.

* * *

75-річчю від дня прийняття Четвертого Універсалу був присвячений урочистий вечір, який відбувся в приміщенні Національного академічного театру опери та балету імені Т. Г. Шевченка. У ньому взяли участь Президент України Л. Кравчук, прем'єр-міністр України Л. Кучма, Перший заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець. З доповіддю виступив віце-прем'єр-міністр України М. Жулинський.

Крим: проросійські сили об'єднуються

Всупереч тому, що 1 грудня 1991 року більшість кримчан підтримали Акт про державну незалежність України, сепаратисти Криму не заспокоюються. «Республиканское движение Крыма» і його партія — Республіканська партія Криму організували 20 січня в Сімферополі мітинг.

На ньому прийнято резолюцію з вимогою: «Ні — виходу України зі складу СНД». Учасники мітингу звернулися до Верховної Ради Криму з вимогою скликати до 15 лютого надзвичайну сесію кримського парламенту і відновити Конституцію Республіки Крим, яка була прийнята 6 травня 1992 року. Йдеться, таким чином, про скасування Закону України «Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим». До речі, в тій Конституції говорилося, що Республіка Крим є незалежною державою, відсутні згадування про її входження до складу України. У зверненні до ВР Криму звучить ще одна вимога: провести 11 квітня референдум на підтвердження незалежності Республіки Крим. Мітинг звернувся до глав держав СНД з проханням прийняти Республіку Крим до складу співдружності, і щоб Росія стала гарантом незалежності Республіки Крим.

Характерною рисою цього мітингу стало змикання радикальних проросійських сил Криму з структурами комуністичних організацій півострова. Не випадково у мітингу брали участь члени Союзу комуністів Криму і Соціалістичної партії трудящих Криму. Лідери останньої нещодавно заявили про її перетворення найближчим часом в комуністичну.

Олександр ПІЛАТ.

Його Превосходительству
Пану Біллу КЛІНТОНУ
Президентові
Сполучених Штатів Америки

Вельмишановний пане Президент!

Від імені народу України і від себе особисто маю велику честь привітати Вас з нагоди офіційного вступу на посаду 42-го Президента Сполучених Штатів Америки.

Хочу ще раз запевнити Вас, пане Президент, у тому, що ми готові до продовження плідного двостороннього діалогу, який встановився на рівні вищих керівників України і США, активної співпраці з новою Адміністрацією в подальшій розбудові відносин між нашими двома державами на засадах рівноправного, демократичного партнерства.

Щиро бажаю Вам великих успіхів.

З глибокою повагою Леонід КРАВЧУК,
Президент України.

ОЗВІДУВАЛЬНО-диверсійний підрозділ морської піхоти берегових військ Чорноморського флоту,— як повідомило ІТАР — ТАРС,— помилково здійснив напад на український зенітно-ракетний дивізіон бригади ППО.

Подробиці читайте в наступному номері.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ СХВАЛЕНО

Учасники мінської наради міністрів закордонних справ і постійних представників держав СНД схвалили порядок денний з 12 питань зустрічі у верхах СНД, яка відкриється сьогодні у білоруській столиці. Зокрема, як стало відомо, там обговорюватимуть проект статуту співдружності, декларацію з питань прав людини і ситуацію в Таджикистані.

Напередодні відбулася зустріч міністрів оборони Білорусі, Казахстану, Росії та України — чотирьох держав СНД, які мають стратегічну ядерну зброю. Порушувались питання розподілення стратегічних сил СНД на ядерні і неядерні, про проект пропозицій щодо використання супутникового зв'язку миротворчими силами СНД, а також про план диспетчерського контролю над військовим і цивільним повітряним транспортом по всій території колишнього СРСР.

Голові Верховної Ради Російської Федерації Р. І. ХАСБУЛАТОВУ

Шановний Руслан Імранович,

Звернутися до Вас з цим листом мене змусила щира тривога за долю і перспективу російсько-українських відносин.

В історії наших народів були темні і світлі сторони, радісні і трагічні сторінки. Але ніколи, мабуть, не вдавалося зштовхнути між собою два великих народи.

Розпад СРСР є закономірним наслідком політики, яка і російському, і українському народам не принесла ні щастя, ні добробуту.

На руїнах радянської імперії багато народів відновили свою державність. Вперше в історії проголошено Російську демократичну державу, яка відмовляється від колишньої імперської політики. Здавалося б, до старого вороття не буде, адже ми живемо в останньому десятиріччі XX століття в умовах цивілізованого демократичного міжнародного права.

На жаль, ми бачимо, що знову значна кількість впливових політичних діячів Російської Федерації намагається провести через державні органи країни, включаючи і Верховну Раду, рішення, що реанімували б стару імперію і стару імперську політику, яка у свій час принесла сльози і кров багатьом, у тому числі й українському народу.

Ми не можемо оцінювати інакше як рецидив минулого, як прагнення приборкати Україну, як намагання зштовхнути обидва народи між собою і пролити їх кров, провокації, що продовжуються навколо «проблеми» Севастополя. Що вона надумана, розуміють усі, хто поважає закон і міжнародне право. Нам відомо, що у Верховній Раді Російської Федерації створено комісію на чолі з депутатом Пудовкіним Є. К. для «вивчення» цієї проблеми. Продовження діяльності цієї комісії не додасть авторитету Верховній Раді Російської Федерації, тому що немає юридичного обгрунтування для втручання у внутрішні справи сусідньої держави — України, відторгнення її земель. Такі дії призведуть лише до загострення відносин між двома державами, на лихо обом нашим народам.

Якнайшвидше припинення діяльності згаданої комісії було б високо оцінено світовим співтовариством як переконливий знак доброї волі, що підтверджує на ділі прагнення російської демократичної держави жити в мирі і злагоді з усіма сусідами.

Доля розпорядилася так, що нашим народам жити поряд. І тільки шлях співробітництва та взаємної поваги, а не шлях провокацій, розпалювання взаємної ворожнечі і ненависті, відповідає їх інтересам і майбутньому.

З глибокою повагою, Ваш
І. ПЛЮЩ

м. Київ
19 січня 1993 року

ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

21 січня Президент України Л. Кравчук прийняв Ібрагіма Камеля — главу однієї з найбільших промислових єгипетських компаній «КатоАроматік». І. Камель поінформував про наміри його компанії значно розширити взаємовигідні зв'язки з відповідними структурами в Україні, наголосив на бажанні єгипетських бізнесменів вийти із своєю продукцією на український ринок, брати участь у створенні спільних підприємств, здійснювати інвестиційну діяльність. У ході бесіди Л. Кравчук підтвердив, що наша держава зацікавлена в дальшому розвитку економічного співробітництва з Єгиптом і робитиме все необхідне для підтримки конкретних кроків у цьому напрямі.

ЗАЯВА

групи депутатів від Луганської області та інших областей, що підтримують нас

Починаючи з 18 січня 1993 року Луганська делегація разом з групою депутатів практично від усіх областей зібрала понад 150 підписів за відкриття пленарного засідання сесії Верховної Ради України в зв'язку зі скрутним економічним становищем у країні, доведенням народу до крайньої, критичної точки. Однак на противагу цьому фактові в усіх засобах масової інформації (газетах, радіо, телебаченні), заявах відповідальних осіб, депутатів від Руху йшла дезинформація, шантаж, залякування, відверта брехня з єдиною метою зірвати сесію.

Луганській депутації приписувалося, що ми приїхали з питанням реабілітації КПРС, Статутом СНД та путчу. Ми ще раз заявляємо всьому народові: наша мета — разом з урядом знайти раціональніший шлях виходу України з кризи, усунути помилки уряду, допущені в декретах, що практично паралізували економіку країни. Вирішити питання соціального захисту населення, привести у відповідність фактичні доходи населення з мінімальною життєвою потребою людини.

Ми заявляємо, що відповідно до тимчасового регламенту роботи сесії за відмови групи депутатів взяти участь у роботі сесії вона повноважна працювати, коли в залі буде більш як половина депутатів. Враховуючи, що вчора й сьогодні зареєстровано в залі понад 260 чоловік, а письмово понад 300, ми вимагаємо вкотре відкрити сесію.

Народ України закликаємо до спокою, а керівництво Верховної Ради — до розсудливості.

Якщо ж Президія Верховної Ради блокуватиме роботу сесії, вся відповідальність за це лягає на неї.

І ми лишаємо за собою право звернутися до своїх виборців, трудових колективів за підтримкою. Вимагаємо надрукувати й опублікувати заяву в усіх засобах масової інформації.

Парламентська хроніка

ТРЕБА ЗАВЕРШУВАТИ ПЕРІОД ХИТРИХ ВИКРУТАСІВ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Але то, як мовиться, було квіточками, як порівняти з ягідками депутатсько-урядово-президентської розмови. Бо хоча й заявляли депутати під час розминки, що вони хочуть обговорити тільки соціально-економічне становище в країні, не вдаючись до політики, характер обговорення був майже ленінський. «Вождь світового пролетаріату», як відомо, переходячи від руйнації самодержавства до «кавалерійської атаки» на капітал, був переконаний, що найліпша політика — то економіка. І мав на увазі зміну суспільно-політичного ладу через економічне перетворення. Щось схоже відбувається в Україні й сьогодні. У всякому разі Прем'єр-міністр Л. Кучма в доповіді про соціально-економічне становище в Україні вважав за потрібне сказати, що не треба нам більше розмов про соціалізм, бо то ідеальний лад для бідних; і ми в цьому переконалися. Принаймні, більшість з нас...

А розмова була гострою, бо справді йшлося про долю економічних реформ в Україні, які повинні або зробити її нормальною країною або повернути в «світле майбутнє», вибачте за набридлий штамп. Уряд, одержавши законодавчі повноваження, взявся за реформи заповзятливо і круто. Його декрети — не просто болісні для переважної більшості населення. Вони ще й незвичні за характером спрямованості, бо прагнуть зламати звичну психологію колишніх «совків». А саме змусити відмовитися від очікування того, що хтось щось дасть, а почати працювати. Так би мовити, не стояти з простягнутою рукою, а взяти в неї щось із знарядь праці й елементарно працювати. Робити це навіть для себе виявилося найтяжчим, бо, як кажуть, справляти враження — це ще не виробляти матеріальні цінності.

Погляд перших керівників країни на реформи чітко висловив І. Плющ: «Реформи підуть з нами чи без нас. Цей процес зупинити вже не можна». А декому все-таки хочеться. І знову ж таки під виглядом необхідності соціального захисту населення, надання можливості працювати промисловим підприємствам, відходу від занадто шокової терапії тощо. Тому й лунали в залі звинувачення на адресу урядових декретів: мовляв, довели народ до злиднів, не дають можливості «поработать», зупинили імпорт-експорт, руйнують сільське господарство.

Л. Кучма в своїй доповіді, як стало вже традицією, був відвертим. Навівши приклади жахливого занепаду всього народного господарства країни, визнавши, що не всі декрети детально і всебічно опрацьовані й узгоджені, він запитав: а чому все так сталося в житті держави? Чи не тому, що Верховна Рада за попередні роки намагалася й намагається бути сьогодні дружиною Цезаря, яка завжди поза підозрою, навіть приймаючи відверто популістські рішення? Чи не винний колишній уряд В. Фокіна, який «покривав» ці рішення нічим не забезпеченою кредитною емісією, і сьогодні бюджетний дефіцит становить 33 відсотки до валового національного продукту? Що може зробити за такий короткий термін новий уряд, який виник за екстремальних умов заміни коней на переправі і приступив до роботи, навіть не маючи комплексної програми? Згодьтеся, ці запитання навіть важливіші за гамлетівське «бути чи не бути», бо йдеться про долю держави: виживе чи не виживе, і коли виживе, то як саме.

Прем'єр-міністр відвер... сказав: критики багато, кон... кретних пропозицій — нема, а економісти, коли пишуть свої програми, то схожі на людей, які йдуть на риболовлю. Нормальна оцінка, а головне, схожа. От в оцих умовах і приймав уряд свої декрети.

А найважливішими у доповіді Л. Кучми, на мій погляд, були слова про те, що без духовного відродження народу не буде й держави. Духовного відродження не в тому розумінні, що всі заговорять українською, а в тому, що з'явиться усвідомлення необхідності працювати всім разом. Бо ніхто не прийде і не нагодує. І золотий дощ не проллється. І все потрібне не з'явиться нізвідки доти, доки його ми не зробимо самі. Декрети уряду, звичайно, і некомплексні, і ...стково неузгоджені з ок...мими виробництвами, і, повторюю, болісні для людей, але напрям у них правильний — до цивілізації, до нормального ринку, до нормального суспільства господарів і майна, і життя. Та й, як зазначив Л. Кучма, виходу іншого нема, якщо ми справді робимо вибір долі, а не хитрі політичні викрутаси.

Володимир СКАЧКО.

ПЕРЕМОГА ЗА ЛУГАНЦЯМИ

Ранкове та денне засідання 21 січня

Почалося воно з того, що зареєструвалося 258 депутатів. Тобто належної кількості народних обранців для відкриття пленарного засідання, яке могло б ухвалити рішення, не було. Головуючий — перший заступник Голови Верховної Ради України В. Дурдинець оголосив спільне засідання постійних комісій.

Ось тут і сталася несподіванка. Група депутатів від Луганщини, яка вимагала відкрити саме пленарне засідання, та її прихильники покинули зал. Це спричинило бурхливу реакцію їхніх колег, котрі залишилися. Біля мікрофонів стало жарко. Більшість промовців вимагала того самого, що й представники Луганської області,— тобто відновити сесію. А народний депутат В. Дудченко заявив: якщо Верховна Рада не розпочне пленарного засідання, то можливий всеукраїнський страйк.

Отже, лише через 20 хвилин роботи В. Дурдинець оголосив перерву на півгодини і скликав засідання Президії, на якому були представлені депутати від усіх областей. Вони мали розв'язати проблему. Наскільки це було важко, свідчить хоча б той факт, що замість 30 хвилин засідання Президії тривало 2 години.

А тим часом у кулуарах свою імпровізовану нараду проводила Народна рада. Депутат І. Заєць, який керував цим «круглим столом», дав практично всім учасникам можливість висловити свою точку зору на те, що сталося і що робити далі. Рішення було одностайне — не реєструватися, щоб не допустити проведення пленарного засідання Верховної Ради. Чому? Аргументація була різна. Але в основному все зводилося до того, щоб не дати колишній комуністичній більшості порушити питання про СНД, КПРС та економічні заходи уряду України. Пропонувалося також вимагати поіменної реєстрації депутатів, щоб з'ясувати, хто присутній у залі безпосередньо, а хто лише «надіслав» свою картку для голосування...

Перерва нарешті завершилася. Одразу після цього В. Тихонов зачитав заяву депутатів Луганської області та тих, хто їх підтримує. Знову пролунала вимога відкрити пленарне засідання сесії. Наша мета, сказав промовець, разом з урядом знайти вихід з економічної кризи. Далі слово взяв перший заступник Голови Верховної Ради В. Дурдинець. За його словами, єдине актуальне на сьогодні питання — про соціально-економічне становище в Україні та заходи щодо його поліпшення — не можна відкладати. Він попросив депутатів перереєст...ватися та одночасно підтв...дити необхідність розглянути згадане питання. «За» проголосували 264 депутати. Але після цього депутат В. Марченко запропонував перереєструватися поіменно за списком. Підтримку він знайшов. А от сама процедура як почалася з прізвища «Алтунян», так на ньому й завершилася. Депутати так і не визначилися, як саме підтверджувати свою присутність і згоду брати участь у пленарному засіданні — чи вставанням, чи словами, чи ще як інакше. Після доволі тривалої паузи В. Дурдинець запропонував провести поіменну реєстрацію не в залі засідань, а в кулуарах біля столів секретаріату. Для цього було оголошено ще одну перерву.

Здавалося, що сесія так і не розпочне нормально працювати. Надто вже відчувався дух розколу. Але... Після другої перерви з'ясувалося, що зареєструвалися 226 чоловік. Не зважаючи на те, що це менше, ніж на початку, головуючий усе-таки оголосив пленарне засідання. Депутати продовжили обговорення соціально-економічного стану в Україні і заходів уряду щодо його поліпшення і гарантій соціального захисту населення.

Олексій ЄВСІКОВ.

ДОПОВІДЬ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ Л. Д. КУЧМИ

на спільному засіданні постійних комісій Верховної Ради за участю уряду і Президента України

Шановні депутати!

Ми повинні вимагати один від одного ефективної роботи, ми повинні ставити цілі і добиватись їх. Але ми повинні бути при цьому ще й мудрими, пам'ятати давню, як світ, мудрість: «Господи, дай мені достатньо сил, щоб змінити те, що я можу змінити. Господи, дай мені достатньо терпіння, щоб зносити те, чого я не можу змінити. Господи, дай мені достатньо розуму, щоб відрізнити перше від другого».

Вже стало парламентською традицією, що при кожному загостренні економічної кризи у певних депутатських колах розпочинається різка активізація. Вершиною цього стають чергові заклики зміни уряду, всіляких відставок. Аналіз ситуації в країні наміняється, як вибухівкою, емоціями і соціальною демагогією.

Не є винятком і сьогоднішня ситуація. Знову чуються крики: «Уряд до відповідальності!» Причому дехто з депутатів наївно думає, що, «співчуваючи» народним бідам, вони відведуть від себе народний гнів і перекладуть відповідальність на чужі плечі.

Три місяці тому я виступив перед вами як кандидат на пост Прем'єр-міністра України. Для мене і тоді не були таємницею масштаби економічної катастрофи, що насувалась. Я відверто вас попередив, що, незалежно від перших кроків Кабінету міністрів, економічна ситуація в найближчий час буде різко погіршуватися.

Не можна зразу зупинити маховик розрухи, який набирав оберти особливо за два останні роки.

До речі, я вже давно помітив і про це вже казав, що тільки у політиків що на язиці, те й на столі. Всім іншим доводиться підтверджувати свої слова тяжкою працею.

Сьогодні стала реальністю тотальна комплексна загальнодержавна криза — не криза росту, але криза змісту. Наступив момент, коли без відповіді на фундаментальні питання щодо змісту існування державності, визначення стратегічних цілей, основ будь-який рух далі стає неможливим.

Сьогоднішня криза державності є результатом накладення і взаємопідсилення трьох основних деструктивних факторів:

— ми переживаємо наслідки дезінтеграції та дезорганізації колишнього СРСР. Наприклад, ми отримали в спадщину 2000 підприємств союзного підпорядкування. Ми настільки багаті, що навіть не знаємо до ладу тепер — після виходу з імперії, що ми можемо виробляти. А пані Сухоцька, до речі, привезла в Україну детальні цифри і подарувала мені красиву книжку з переліком продукції практично по кожному своєму підприємству. А ми, як новий уряд, тільки почали рахувати — не на пальцях, звичайно.

— далі, неминучого спаду після переорієнтації всього соціально-економічного та соціально-політичного комплексу на структуру нової держави уникнути було неможливо.

Досвід успішної деколонізації багатьох країн говорить про те, що спад цей триватиме кілька років. Потім — розквіт економіки;

— відсутність протягом останніх років реального плану будівництва держави і її економіки призвела до того, що з атрибутикою української держави у нас справи йдуть добре, а от, скажімо, виробництво української ковбаси чи горілки ми ще не почали.

Сьогодні уряд України орієнтується в тих процесах, що відбуваються в державі, і визначився в тих засобах, тих шляхах, на яких, на нашу думку, лежить порятунок цієї державності і суспільства в цілому.

Охарактеризую становище: економічна депресія, що розвивалась в 1990—1992 рр., вийшла на той якісний рівень, коли розпочалась деградація самої соціально-економічної структури суспільства. За даними Міністерства статистики України, досягнення наші виглядають таким чином:

національний доход знизився на 14 процентів;

продуктивність суспільної праці — на 15 процентів;

за 1992 рік темпи зниження виробництва промислової продукції становили 9,0 процента, в той час, коли за 1991 рік — 4,6 процента, темпи зниження середньодобового виробництва продукції становили 9,2 процента при 4,1 процента за 1991 рік;

виробництво товарів народного споживання скоротилось на 10,9 процента, у тому числі, що особливо тривожно, скоротилось виробництво товарів продовольчої групи на 14,9 процента, зокрема м'яса — на 18 процентів, молока — на 21 процент, яєць — на 19 процентів.

Найбільший спад обсягів промислової продукції допущено у Миколаївській — 16 процентів, Львівській — 14 процентів областях, у Республіці Крим — 13 процентів, у Волинській області — 12 процентів.

Нашому уряду довелося починати рух уперед зусиллями по попередженню хаосу і розрухи, переорієнтуванню економіки на нові завдання, структурній перебудові.

У спадщину нашому уряду дісталася загальна депресія економіки, яка посилилась глибокою структурною кризою і кризою керованості.

Послідовне невиконання — етап за етапом — «Основ національної економічної політики» від березня 1992 року призвело до краху фінансової системи України і фактично до ліквідації грошової ерзац-одиниці — купона.

Фактично зупинився інвестиційний процес, на сьогодні немає реальних джерел його відновлення.

Неадекватність політичних лозунгів, якими підмінялась конкретна програма будівництва держави, і реалій повсякденного життя призвело до економічної ізоляції України. Протягом року було зроблено все можливе для дискредитації її перед міжнародними економічними та фінансовими організаціями.

І якщо сьогодні дійсно виникла необхідність спитати когось і за щось, і якщо ми говоримо чесно і відверто, то треба поставити питання про політичну відповідальність передусім нас з вами — народних депутатів, які сказали багато гучних і дотепних слів, а на ділі — поки що не виправдали надій та сподівань народу, висловлених на Всеукраїнському референдумі. Щодо пошуку винних, народна мудрість давно підказує: починати треба не з дружини Цезаря, а з колоди у власному оці.

Повернемося до ситуації. Маючи за спиною рік наскільки святкований, настільки й злиденний, ми змушені починати фактично з нуля і з принципово нової постановки питань. Ми зайшли в глухий кут, тепер повернемося назад і лишень після цього підемо далі.

По-перше, ми змушені відмовитися від спроб створити і реалізувати програму виходу України з кризи і здійснення реформ як оптимізаційної моделі. Хотів би спитати всіх любителів програм: що нам оптимізувати? Може, той кризовий стан, в якому ми опинились? У нас так багато великих економістів, які пишуть програми так просто, немовби ходять на рибалку. А між тим мені як Прем'єру часто-густо ні з кого спитати за здійснення цих економічних теорій. Бо теорія дуже боїться енергетичної кризи, неплатежів і відповідей на ці проблеми не шукає. Як єдиний державно-політичний комплекс, як єдина соціально-політична система на сьогодні Україна ще не існує.

Дії уряду були спрямовані на те, щоб дати об'єктивну оцінку соціально-економічного та соціально-політичного стану України, визначитись із стратегією дій, підібрати необхідний інструментарій, розчистити авгієві конюшні.

Вважаю, що на сьогодні в цілому ці завдання вирішені. Механізмом досягнення цих цілей стала група декретів, за допомогою яких започатковано такі процеси:

— розпочалося по суті відродження управління державним сектором економіки, розмежування державної та інших форм власності;

— закладено основу для призупинення маховика інфляції, ми не допустимо неконтрольованого росту фонду оплати праці та хаотичного ціноутворення;

— зроблено перші кроки до відновлення системи управління як на рівні державних управлінських органів, так і по вертикалі;

— започатковано процес створення ринкової інфраструктури, зокрема запущено механізм формування приватної власності на землю як основи всієї інституції приватної власності, реально пішла комерціалізація торгівлі;

— зроблено перші реальні кроки по підтримці виробництва, бо істотно знижено податковий прес на виробників. Виведено з-під оподаткування виробничі інвестиції.

Я можу погодитись з думкою депутатів і депутатських комісій, що декретотворення йшло занадто швидко, без глибинного комплексного опрацювання. Але слід врахувати, що новий Кабінет міністрів одразу ж наткнувся на такий обвал невирішуваних протягом року стратегічних проблем, що ситуація вимагала негайної розчистки хоча б підходів до них. Не помиляється тільки той, хто нічого не робить!

Цейтнот і глибина кризи показали нам, що рішучі, хай частково і не підтверджені механізмом реалізації дії є меншим злом, ніж відсутність негайної оперативної реакції. Цими ж причинами пояснюються і певне пробуксовування при вирішенні питань оперативного управління економікою. Виявилося, що цілий ряд управлінських органів, наприклад, Міністерство зовнішньоекономічних зв'язків або взагалі не включені до оперативного управління, або ж здійснюють його дуже специфічними методами. Крім того, робляться спроби політизації економіки на рівні управлінців — керівників підприємств і установ, спроби популістського загравання з трудовими колективами, втягування їх в політичну боротьбу, що не має нічого спільного з економікою.

Знаю, що особливий відгук як у народі, так і у частини депутатського корпусу, яка виявила готовність грудьми стати на захист народу, викликав Декрет Кабінету міністрів про регулювання цін. Всім вам відомі причини, що викликали цей крок.

(Закінчення на 6-й стор.).

СТУРБОВАНІ ЗРОСТАННЯМ ЗЛОЧИННОСТІ

ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ Л. КРАВЧУКУ
ГОЛОВІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ І. ПЛЮЩУ
ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОВІ УКРАЇНИ Л. КУЧМІ

У місті Києві, як, мабуть, у всій Україні, склалася катастрофічна ситуація в боротьбі із злочинністю, що може викликати соціальні струси.

Запобігаючи цьому, Київська міська державна адміністрація вжила заходи, спрямовані на посилення боротьби із злочинністю, наведення порядку на ринках, у інших громадських місцях. Було створено в складі ГУВС міста відділ контролю за додержанням законодавства в сфері оподаткування, вирішується питання про створення аналогічного підрозділу для контролю в сфері приватизації. Органам внутрішніх справ надано необхідну матеріальну допомогу, виділені кошти, в тому числі і валютні, на придбання автомобілів, техніки, дактилоскопічної електронної системи, вирішуються питання щодо забезпечення службовими й жилими приміщеннями; кадрами. Видано розпорядження, спрямовані на координацію діяльності правоохоронних і державних органів. Адміністрацією було забезпечено охорону громадського порядку під час проведення масових заходів, відвернуто кілька страйків і можливі пошкодження майна при цьому.

Проте, враховуючи велику територію міста і кількість населення, забезпечити охорону громадського порядку в повному обсязі силами ГУВС міста немає можливості.

Вжитими заходами практично вичерпані можливості представника Президента України й міської державної адміністрації, надані Законом України «Про представника Президента України» і Положенням про місцеву державну адміністрацію, впливати на стабілізацію криміногенної обстановки.

Обговоривши питання боротьби із злочинністю й забезпечення охорони громадського порядку на засіданні муніципальної асамблеї міста, вважаємо за необхідне негайно на рівні вищих державних органів здійснити такі заходи:

1. Прийняти Закон України «Про боротьбу з організованою злочинною діяльністю»;

2. Внести зміни до ст. 154 Кримінального кодексу України з введенням відповідальності за перепродаж товарів, скуплених у державному секторі, а також дати відповідні роз'яснення дії ст. 155-6 Кримінального кодексу України та ст. 160-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення;

3. Ввести кримінальну відповідальність за:

приховування прибутків від оподаткування;

псевдобанкрутство;

псевдопідприємництво;

навмисне псування продовольства та товарів народного споживання.

4. Внести до ст. 1 Закону України «Про Національну гвардію України» доповнення про завдання Національної гвардії у справі охорони громадського порядку.

5. Доручити міністрові оборони України в окремих випадках з урахуванням можливостей вирішувати на прохання місцевих органів влади питання про використання військовослужбовців для подання допомоги органам внутрішніх справ у справі запобігання злочинним посяганням (вуличні пограбування, розбійні напади тощо) та посилення охорони громадського порядку на території населених пунктів у місцях розташування.

Сподіваємось, що наші пропозиції знайдуть підтримку.

Представник Президента України у м. Києві І. САЛІЙ.
Голова Київської міської Ради народних депутатів В. НЕСТЕРЕНКО.

Продиктовано в номер

ГРОШІ: ХТО КОМУ І СКІЛЬКИ ВИНЕН

Деякі дані про це було оприлюднено під час засідання Правління Українського союзу промисловців та підприємців. Отже, підприємства України за поставлену продукцію винні підприємствам країн СНД 286 мільярдів рублів. З них 200 мільярдів — підприємствам Росії. А підприємства країн СНД винні Україні 521 мільярд рублів, з яких 426 мільярдів заборгувала Росія.

Заборгованість НБУ національним банкам країн СНД по кореспондентських рахунках становить 299,6 мільярда рублів. Проте тут майже цілком НБУ заборгував ЦБ Росії — 299 мільярдів рублів.

Українські підприємства заборгували комерційним банкам України на 1 грудня 1992 року 1 трильйон 169 мільярдів карбованців, а на 1 січня ця сума уже складала 2 трильйони 240 мільярдів карбованців.

Борг комерційних банків Національному банку України на 1 грудня 1992 року сягав 489 мільярдів карбованців. На 1 січня ця заборгованість зменшилась і становила 240 мільярдів карбованців.

Міністерство фінансів України 1 грудня 1992 року мало борг перед НБУ в 940 мільярдів карбованців. До 1 січня ця сума значно виросла і становила 1 трильйон 877 мільярдів карбованців.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

«УКРЗАЛІЗНИЦЯ» ХОЧЕ ПІДВИЩИТИ ЦІНИ НА КВИТКИ

Цілком можливо, що найближчим часом постане питання про подорожчання квитків на проїзд залізницею. Причому, щоб пасажирський залізничний транспорт не був збитковий, ціну квитків потрібно збільшити мінімум у 15 разів. Про це на прес-конференції, що відбулася у Києві, заявив віце-президент держадміністрації «Укрзалізниці» Леонід Залізняк. Бо сьогодні за браку державних дотацій залізничний транспорт має такі втрати, які можуть призвести до цілковитого паралічу його.

Сергій ЯСЕН.

СПУ ЗАПОЧАТКУВАЛА «ДІАЛОГ»

Керівництво Спілки письменників України та Київської організації (половина членів СПУ) влаштували 20 січня зустріч з представниками іноземних посольств в Україні. Так, було започатковано клуб «Діалог», мета якого — збирати дипломатів, бізнесменів, відомих діячів української діаспори. Голова СПУ Ю. Мушкетик коротко розповів гостям про структуру і напрями діяльності Спілки, а відповідальний за міжнародні зв'язки Спілки Ю. Покальчук запропонував для дипкорпусу серію лекцій з історії та культури нашої країни. Радник посольства Росії в Україні А. Ковальов подякував за таку допомогу у вивченні «терра інкогніта», яка несподівано виникла на місці всім відомої Української РСР, і в свою чергу зробив цікаву пропозицію: організувати регулярні зустрічі російських і українських інтелектуалів. Він люб'язно запропонував також приміщення посольства Росії для виставки досягнень України.

Отже, «Діалог» розпочато. Це просив засвідчити співголова клубу В. Дрозд. Другий співголова «Діалогу» — член СПУ, віце-прем'єр М. Жулинський.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Давайте дружити столицями!

Подробиці

Представник Президента по Києву Іван Салій затвердив пропозицію муніципальної асамблеї скерувати у цивілізоване річище вуличну торгівлю. Вона, прямо скажемо, створювала в місті певний дискомфорт: то кіоском, який загородив прохід до станції метро, то розсипаними на тротуарі цитрусовими, то безпардонним поводженням з покупцями, а то й «розборками», після яких залишаються тільки остови торговельних точок. Благо, що шлях, по якому йти до цивілізованої торгівлі, також у дусі часу — через ліцензування, яке надає право, після погодження місця і зовнішнього вигляду торговельної палатки (кіоску, павільйону) з районною держадміністрацією, торгувати, скільки душа забажає. Це рішення саме по собі не заслуговує на особливу увагу, якби воно не розглядалося серед інших у кінці минулого року в Алма-Аті, де створювалася Асоціація міст-столиць, розташованих на території СНД. Симптоматично, що, як і на міждержавному рівні, так і на рівні мегаполісному вже тоді вирішили будувати свої стосунки на двосторонній основі. Київ тут саме «законтачив» з Алма-Атою, поділившись концептуальними положеннями проекту програми зайнятості і розвитку підприємництва. Алма-Ата запропонувала обмінятися представництвами для розв'язання й узгодження життєво важливих питань співробітництва. Проблеми столиць, як виявилося, схожі, немов краплини дощу.

Втім, про проблеми краще за інших розповість очевидець і учасник тих зборів в Алма-Аті, заступник глави держадміністрації Києва **Юрій ЄХАНУРОВ.**

— Юрію Івановичу, очевидно, що останні розпорядження держадміністрації проробляли ще в Алма-Аті. Чи я помиляюсь?

— Ні. Дійсно, ми займалися не тільки підписанням протоколів, а й пошуком шляхів виходу з кризи, в яку неминучо потрапляють столиці держав, які змінюють спосіб життя. У Києві, наприклад, тільки 350 тисяч чоловік зайняті у промисловості, тобто місто живе, по суті, на привізній сировині, продуктах, товарах народного споживання. Тут, як і в інших столицях зосереджена велика кількість закордонних представництв, працює багато науково-дослідних інститутів, до речі, 50 відсотків системи Академії наук України. Забезпечити усім необхідним такий великий мегаполіс в умовах, коли швидко знецінюються гроші, падають обсяги виробництва, зруйнована вертикаль з партійними кураторами, держпланом і держпостачем, дуже важко. Тому створення свого роду консультативно-узгоджувального органу у вигляді Асоціації уявляється дуже розумним кроком.

— Якщо органи влади стали перед необхідністю встановлювати прямі горизонтальні зв'язки, треба думати, ви маєте чим поділитися з читачами...

— Так, на сьогодні горизонтальні зв'язки — це життєва необхідність, оскільки, за звітами департаменту торгівлі, планові поставки місту хронічно не виконуються. Тому київська міськадміністрація уклала договір про взаємопоставки продовольчої і промислової продукції з Запоріжжям. Багато можуть дати вже відрегульовані контакти з Казахстаном, який є потенційним постачальником нафти й зерна, про що йшлося на грудневій зустрічі з Президентом Назарбаєвим. Нещодавно ми відкрили своє представництво у Москві, яка те саме пропонує зробити у Києві. Одне слово, у цій складній критичній ситуації Асоціація міст-столиць може і повинна зробити немало для пом'якшення кризи, яка супроводжує перехідний період.

— В Асоціації передбачається членство столиць колишнього Союзу чи не тільки?

— Зрозуміло, не тільки. Вже висловили побажання увійти до Асоціації багато столиць держав Східної Європи, а останньою столицею, яка зацікавилася нашою структурою, став Улан-Батор...

Сергій ВЛАД.

Ситуація

Хто відключив радіо?

Марно чекали жителі села Новорайська, що на Бериславщині, виступ по республіканському радіо свого земляка, першого фермера Олександра Шатайлова, який висловив свої міркування щодо причини гальмування земельної реформи в районі. Він не закликав розпустити колгоспи і радгоспи, але впевнений, що селяни зможуть піднятися економічно тоді, коли позбавляться консервативно настроєних номенклатурних кадрів. Каміниці, звичайно, кидалися в город директора місцевого радгоспу Петра Кучера, голови сільради Михайла Мінігулова, на яких група майбутніх фермерів, які ніяк не можуть одержати землю, подала позов до суду. Про поневіряння бериславських селян розповідала і наша газета в публікації «Змова директорів» (від 31 жовтня минулого року).

Як стверджують гінці з району, що відвідали корпункт «Голосу України», під час передачі хтось відключив у селі радіо. Новорайці були дуже обурені цим фактом.

— Та шила в мішку не сховаєш, — підсумував сам О. Шатайлов. — В інших селах передачу почули. Аж із сусідньої Качкарівки приїхав до мене тамтешній житель, щоб подякувати.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Коротко

Повідомлення з Об'єднаного ЧФ

У частині Об'єднаного Чорноморського флоту, якою командує полковник В. Посещайло—урочиста обстановка. Майорять державні прапори України та Російської Федерації. На плацу вишикувалися матроси, призвані на службу восени минулого року. Вони складають військову присягу. Понад 90 відсотків новобранців присягнули на вірність Україні, решта — Росії.

Молоде поповнення Об'єднаного ЧФ тепло привітали з вибором, який хлопці зробили, командири, батьки, друзі. Полковник В. Посещайло висловив упевненість, що воїни підтримають і примножать славні традиції чорноморців, своєю самовідданою працею сприятимуть підвищенню бойової готовності флоту.

Присягу освятив настоятель Свято-Нікольського храму Севастополя отець Георгій.

Олександр ПІЛАТ.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національним банком України 21 січня 1993 року встановлюється курс українського карбованця до іноземних валют, на які поширюються правила валютного регулювання України.

1 австрійський шилінг	68.04
1 англійський фунт стерлінгів	1196.70
10 бельгійських франків	232.49
1 німецька марка	478.68
1 голландський гульден	425.78
1 датська крона	123.88
100 італійських лір	51.89
1 канадський долар	606.49
1 норвезька крона	112.99
1 долар США	777.75
1 фінська марка	143.32
1 французький франк	141.40
1 шведська крона	107.32
1 швейцарський франк	523.20
10 японських ієн	61.80
1 екю	948.48
10 іспанських песет	67.40
1 ірландський фунт	1261.80
10 португальських ескудо	53.18
1 естонська крона	59.84
1 долар США по розрахунках із Індією в 1992 році	777.75

Курс українського карбованця за 1 долар США на Валютній біржі при НБУ 19 січня 1993 року становив 946.00.

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

Презентація

ЗІРКИ ЙДУТЬ ЧЕРЕЗ «АКАДЕМІЮ»

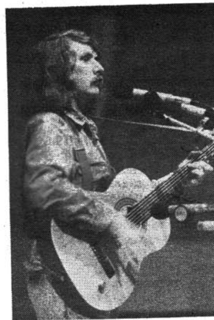

Їхній доробок — то пісенна поезія, органічне поєднання музики і віршів. А коли обидва «компоненти» талановиті, то з'являється й творча особистість. І проблема тільки в тому, щоб вона могла сказати щось людям, мала таку можливість.

Ось цією проблемою й стурбувався Київський літературно-музичний театр «Академія», що на Подолі, коли разом з представниками міської держадміністрації започаткував програму «Презентація зірок української пісні». Причому не естрадної, шлягерної пісні, а авторської, співаної поезії.

Розрахована програма на 1993 рік і здійснюватиметься через щомісячну організацію в приміщенні «Українського дому» в Києві концертів визнаних авторів та виконавців української авторської пісні. «Академія» вважає, що в республіці склалася парадоксальна ситуація: найсамобутніші автори, які несуть в піснях справжню духовність, працюють переважно для української діаспори, бо за кордоном виступати вигідніше, ніж вдома. А як наслідок, знижується репертуар, знижується виконавський рівень, і, головне, українська публіка не має можливості переконатися, що справжня авторська пісня є й на Україні. Отож і поставили організатори «Презентації» своїм завданням подолати цей парадокс, сприяти розкриттю творчих можливостей популярних авторів в Україні, залучити до цього широкі глядацькі кола, популяризувати українську співану поезію, дати стимули самим авторам.

Починається презентація українських зірок 30—31 січня цього року концертами Стаса Тризубого (Львів). Оскільки «Український дім» виявився зайнятим, то співатиме він у приміщенні колишнього Будинку політпросвіти (Володимирська, 46). А далі будуть концерти Василя Жданкіна і Лади Горпенко (Київ) — 21 лютого, Ольги Богомолець (Київ) — 7 березня, Андрія Панчишина (Львів) — 10—11 квітня, Едуарда Драча (Черкаси) — 23 травня, Марії Бурмаки (Харків) — 11 червня. За ними в другому півріччі — Сергій Шишкін (Володимир-Волинський), Ігор Жук (Київ), гурт авторської пісні «Чорні черешні» (Рівне) і театр авторської пісні «Не журись» (Львів).

Передчуваю, що багато здивованих навіть цим переліком авторів, але переконаний: ще більшим буде здивування і захоплення від самих концертів і почутого на них. «Академія» запрошує вас, шановні читачі, не пожалкуєте.

А наприкінці залишається тільки подякувати спонсорам, на кошти яких та на свої власні організована ця «Презентація». Зокрема, банкові «Інко», який спонсорує концерти Стаса Тризубого. Стас, до речі, лауреат фестивалів «Червона рута», «Оберіг», сопотського. Зі своїми піснями побував в обох Америках, Австралії, багатьох країнах Європи. То чим ми гірші?

Володимир СКАЧКО.

На фото: Стас ТРИЗУБИЙ.

ВИБУХИ НА ТРУБОПРОВОДАХ

Проблемний репортаж

Про це вже говорилося і писалося неодноразово. Химерне плетиво сталевих трубопроводів в Карпатах, що народжувалися ударними темпами і здавалися достроково в експлуатацію в шістдесяті роки, давно вже вичерпало свою технічну життєздатність. Не раз і не двічі обласне держуправління охорони навколишнього природного середовища, різні громадські формування та науковці били на сполох: необхідно посилити безпеку експлуатації трубопровідних мереж, замінити фізично зношені магістралі або ж припинити їх функціонування.

Та де там! Обслуговуюча фірма Прикарпатське районне управління магістральних продуктопроводів, що в Рівному, — нічого подібного робити й не думає. Доля природи і здоров'я людини в нього на другому плані. На першому — зиск. Але ж, люди добрі, ніякі валютні надходження не врятують нас від катастрофи, якщо природа загине. А вона вмирає, забираючи із собою в могилу майбутня наших дітей та онуків. Здригаються від вибухів трубопроводів Карпати, задихаючись отрутою, яку з корозійних тріщин на всі боки випльовують сталеві артерії колишньої імперії.

...10 грудня, 10-та година ранку. Державний інспектор Василь Копач в зоні селища В. Березний відчув різкий запах нафтопродуктів і побачив суцільну різнокольорову плівку на річці Уж. Ретельні пошуки джерела забруднення привели в урочище Межимури. В гірській місцевості на відстані 1,5 кілометра від села Кострино виявив прорив продуктопроводу. Вдарив на сполох у районі, терміново повідомив обласне держуправління. На місце аварії негайно виїхала оперативна бригада. Рішучими діями вдалося швидко припинити подачу дизпального в трубі й локалізувати небезпечну зону. Компетентна комісія констатує: «Причина аварії — корозія трубопроводу, внаслідок чого утворився отвір, через який загалом витекло 15,5 тонни дизпального. Підземними водами в ріку Уж потрапило 1,44 тонни нафтопродуктів».

Переважну більшість пального вдалося утилізувати. Біду на цей раз відвели. Але вже наступного дня грянуло нове лихо. Тепер у селі Геївці Ужгородського району. Машиніст третьої насосної станції Л. Віг під час чергування помітив витікання дизпального. Знову на місце виїхала рятувальна бригада. Виявилося, що тут теж сталася аварія трубопроводу. «Втекло» 32,8 тонни дизпального, з яких 27,8 тонни потрапило в меліоративний канал, а решта — в грунт. Частково забруднено ріку Латориця, що підтвердили хімічні аналізи. Бригада знову зробила все можливе для відкачування та утилізації пального.

За збитки, завдані екології, винним доведеться відшкодувати 1,5 мільйона карбованців. Справу передано в прокуратуру. Але хіба це залікує рани, заподіяні природі? І де гарантії, що подібне не повториться? Рівненським фахівцям (якщо можна так їх називати) варто замислитись над цими гіркими уроками і поки не пізно зробити з них відповідні висновки. Найкраще — конкретними ділами.

Іван НЕГРЯ,
начальник держуправління охорони навколишнього природного середовища по Закарпатській області.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

БУЛА Б СЕНСАЦІЯ, ЯКБИ НЕ...

Реалії

Шкода, що розвалився Союз — Київ міг би прогриміти на всю одну шосту частину суші. Річ у тім, що вперше за останні 35 років на території СНД природно (а не адміністративно) народився театр. І сталося це у Києві. Не без допомоги Комітету у справах мистецтв столичної держадміністрації. Цей театр, точніше — театрик у складі дев'яти чоловік, виник у надрах Молодіжного театру. Очолює його В. Більченко. Власне, «ГУ» про це вже писав. Усе нібито благополучно: Більченко отримав для своїх людей три кімнатки на вулиці Чкалова, 8. Цього театрові мало, адже там не можна показувати вистави. Тим часом столичний ТЮГ, переселяючись у своє відремонтоване приміщення, готовий віддати театрові Більченка свою Малу сцену на Червоноармійській, 136. Ідею підтримав і столичний Комітет мистецтв, і Лесь Танюк. Але відділ культури Московського району (саме на його території знаходиться те приміщення по Червоноармійській, 136) не хоче мати у себе театр, районові, як вони кажуть, потрібна театральна школа популяризаторського штибу. Цікаво, що «театральна школа» — це лиш ідея, а театр Більченка вже є, причому у його програмі — теж театральна школа, де викладатимуть, між іншим, не доморощені педагоги, а послідовники Гротовського і Бергмана.

Схоже, перед нами знову стоїть сакраментальне питання: Європа чи просвіта?

Думайте, куме...

Христофор ГРУША.

Зверніть увагу

Воскресили школу

Ще у догорбачовський період Хмельницький облвиконком сформував систему перепідготовки кадрів радянських та господарських керівників області. Слухачі постійно діючих курсів вивчали передові технології виробництва, поглиблювали знання у законодавчій сфері. З лекціями виступали провідні вчені республіки, досвідчені практики, керівники обласних організацій та відомств. Президія Верховної Ради республіки узагальнила практику роботи облвиконкому у цьому напрямку і рекомендувала всім облвиконкомам сформувати на цій основі систему перепідготовки кадрів.

Та на завершальному етапі перебудови замість переорієнтації центру на поглиблене вивчення нових законодавчих актів облвиконком і облрада ліквідували курси. А на базі навчально-житлового комплексу створили... комерційний центр іноземного туризму, який хмельничани охрестили «корпорацією спекулянтів».

Недавно ж знову ожили аудиторії центру перепідготовки кадрів. На курси почали приїжджати працівники районних адміністрацій, керівники районних, сільських і селищних Рад. Перші лекції тут прочитали представник Президента в області Євген Гусельников, голова обласної Ради народних депутатів Петро Мажаров, провідні правознавці, фахівці з різних галузей народного господарства.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Хмельницький.

СТОРОЖ ЛЮДСЬКИХ ДУШ

Характери

Солом'янка. Похмурі будинки, неприбрані вулиці. Холодно і неприємно. Поряд іде майже випадковий знайомий, з яким ми поспішаємо у спільні гості, навіть запізнюємося. І раптом: «Зріжемо кут через кладовище? Для мене Солом'янський цвинтар — дім рідний. Я тут цілий рік працював. Сторожем».

— Що ж ти тут охороняв?

— Нічого не охороняв. Я жив у сторожці. Головне — бути присутнім. Іноді виходив погуляти між могил і відпочити від міської метушні.

— Нічого собі відпочинок.

— Даремно іронізуєш. Солом'янський цвинтар — чудове місце для відпочинку. Чула про енергетику? Приходиш іноді кудись і відчуваєш, що псується настрій, болить голова, з'являється слабкість — я називаю це висмоктуванням. І навпаки. Всі цвинтарі — енергетичні місця. На старому цвинтарі енергія віддається людині, на свіжому — забирається. Я бував майже на всіх київських кладовищах, Солом'янське в цьому розумінні найкраще.

— А інші? Наприклад, Лісове...

— Жах. Прийдеш і бачиш тільки замки, паркани, хрести. Байкове і Центральне — нейтральні. Найгірше — Совське. Якось прийшов туди ввечері, навіть не дійшов до половини: посидів, покурив і повернувся — якісь голоси почали чутися.

— А на рідному, Солом'янському, не було голосів?

— На Солом'янці довкола дороги, тому постійні звукові ефекти. Хоча і там часто здавалося, ніби хтось кличе.

— І не страшно?

— Чого боятися. На цвинтарі найбільше зло — я, людина. А що мене покійники не зачіпатимуть, я не сумніваюся.

— А привиди? Ти їх бачив?

— Бачив, звичайно, але не привиди — флюїдичні тіла. Вони бувають тільки на свіжих могилах. Коли людина вмирає, поступово вмирає сім її оболонок. Спочатку душевна, потім тілесна, енергетична. А це виділяється флюїдична оболонка — як серпанок, фосфоричний туман.

— Схожий на людину?

— Ні, просто туман. Якщо хто-небудь у цьому щось побачить — це особиста фантазія.

— Ну, а якщо ти зустрічав щось більш матеріальне, порушника, наприклад, тоді що робив?

— Нічого. Що я можу зробити. Одного разу, правда, налякав сатаністів. Вони понапивалися і верещали там не своїм голосом, виривали хрести. Чоловік шестеро. Якраз вони були на пагорбі, а я проходив внизу. Там є таке місце, що коли йдеш по дорозі, могили починаються на рівні плечей. Вже не знаю, що їм здалося. Спочатку дивилися на мене, якось по-баранячи, потім замовкли і як кинулися врізнобіч.

— А з родичами померлих у тебе нормальні стосунки?

— Я з родичами взагалі не спілкувався, хоча на цвинтарі, звичайно, можна побачити, що завгодно: і «мажорну» компанію з бульдогами на золотих ланцюгах, і абсолютно п'яних поминальників, яким тільки й лишилося впасти поряд з могилами і проспатися. Викаблучуються один перед одним, пам'ятники будують, хто вище. Смішно: перед Богом всі рівні, всі завтра помремо.

— Більшість людей не люблять цвинтарі саме через те, що «всі завтра помремо».

— У мене це не викликає страху, хоча маю тільки двадцять два роки. Як самурай, я завжди готовий померти. Таку звичку, помирати, мають мої рідні. Тому іноді про це краще подумати. Втім, хіба є сенс про це думати чи не думати. А взагалі такі настрої часто залежать від погоди. Світить сонце, шумлять дерева, пташечки пищать — стан умиротворення, ліг би між могил і заснув. А коли дощ, вітер або така негода як сьогодні, хочеться швиденько залізти до теплої квартири і випити гарячої кави...

Розмову вела
Наталя ФІЛІПЧУК.

Від редакції: Як виявилось, шукати спокою у місцях вічного упокоєння — то ілюзія. З компетентних джерел нам повідомили, що працівники одного з головних київських кладовищ наступного тижня розпочнуть страйк, якщо їм не піднімуть зарплату...

ЯК СІЯТИ ПАЛЯНИЦІ...

На старий Новий рік Українське телебачення вирішило трохи просвітити наших діток стосовно Різдвяних і староновірчних свят. Взялися за цю справу дід Мусій і Кізочка, за що їм треба сказати слова подяки. Але не тільки. Хочеться сказати дідові і Кізочці ще й таке: щоб когось навчати, треба самому добре знати. Бо інакше конфуз може вийти. Як ось у цьому випадку. Кажуть діткам: зараз ми, мовляв, покажемо вам, що таке щедрівка, а починають... колядувати «Добрий вечір тобі, пане господарю».

Та це ще не все. Ось Кізочка вчить, як треба посівати: «Сійся, родися жито, пшениця, усяка паляниця...» Діткам воно, можливо, й все одно, а дорослі знають, що паляниць не сіють, їх печуть. Не «паляниця» у тій примовці, а — «пашниця» (пашня, тобто зерно).

«Усяка паляниця» — воно, звичайно, непогано, тим більше — зараз. Але для чого вигадувати?

Сергій МЕЛЬНИЧУК.
Рівне.

ПОГОДА

22—23 січня в Україні часом невеликі опади, 23 січня у прикарпатських областях помірні опади. Вітер західний, 7—12, у західних областях пориви 15—20, у Карпатах подекуди 25—30 метрів на секунду. Температура вдень 2—8 градусів тепла, вночі від 3 градусів тепла до 3 морозу.

По Київській області сьогодні вдень часом невеликі опади. Вітер західний, 7—12 метрів на секунду, поривчастий. Температура 3—8 градусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ДОПОВІДЬ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ Л. Д. КУЧМИ

(Закінчення. Початок на 3-й стор.).

Те, що інфляція у січні виходить на 50-процентний бар'єр, а за рік вона становила близько 2000 процентів — це не впало до нас з вами з неба. Боюсь, що витають на небесах тільки ті мої колеги-депутати, які навмисно не хочуть рахувати на калькуляторі. На 1992 рік ми затвердили в бюджеті 1 трильйон 176 мільярдів карбованців доходів, видатків — 1 трильйон 230 мільярдів. Запланований дефіцит бюджету в сумі 54 мільярди карбованців був анекдотом навіть у момент його затвердження. Насправді бюджет, який ми виконували в строгій відповідності з рішеннями парламенту, у минулому році проїв більше, ніж заробив, на 697 мільярдів карбованців, причому покриті вони за рахунок кредиту Національного банку, в тому числі 329 мільярдів взято на один рік під 13 процентів. Ще 628 мільярдів емісії отримала національна економіка після рішень Верховної Ради про індексацію оборотних коштів та деяких інших. Тобто ми маємо нічим не забезпечену емісію на 1 трильйон 325 мільярдів карбованців. Таким чином, за вашою згодою і рішеннями нароблено боргів на 33 проценти до валового національного продукту. Уявіть собі слюсаря, який щомісяця позичає у сусідів на третину власної зарплати. Та йому хату спалять! І не треба зараз кивати депутатам на когось і шукати жертви десь. Це ми з вами винні у всьому. Бо тримали до останнього такий м'який уряд, який нам догоджав через емісію; бо прийняли популістські рішення, які нам були не по кишені. Це ми — за рік — за рік! — довели країну до злиднів. А тепер? Це мені ви приписуєте пограбування народу? Якби я останній рік був Прем'єром, то я не дав би так протринькати країну і багатьом підрізав би крила їх великих апетитів. Багато хто з депутатів у цьому залі — захисник народу, а в мене в кабінеті — комерсант. Як один з результатів цього, ми продовжуємо поставляти в Росію без передоплати продукцію!

Той, хто кричить про високі ціни нового уряду, забуває і ще одне. Те, що ми отримали за рік підвищення цін на нафтопродукти в 300 разів, теж не результат дії випадковостей. Ми не утримали економічних зв'язків з Росією хоча б на мінімумі потреби і багато мріяли в цьому залі про інтеграцію в багату Європу. Але за мрії треба тепер платити.

Уряд розуміє, що останні жорсткі кроки різко підняли планку бідності, і на межі виживання опинилися цілі соціальні групи. Ми усвідомлюємо, що підняття мінімального рівня пенсій і заробітної плати не компенсує в достатній мірі розриву, що склався, але зараз це єдине, що може дозволити собі держава. Хочу наголосити, що сьогодні питання про соціальний захист в умовах виснаженої економіки вирішити важче, ніж будь-коли. Мова йде виключно про виживання. І дії уряду, в тому числі і в випадку з вищеназваним Декретом, продиктовані саме логікою неминучості, логікою рятувальної операції.

Для підтримки тих соціальних груп, які опинилися далеко за межею бідності, сформовано і з 1 грудня 1992 року запущено в дію механізм адресної цільової допомоги, якою забезпечуються пенсіонери, непрацездатні, інваліди, а також сім'ї, де доходи на одного члена менші 1,5 мінімума.

Ми віддавали собі звіт про наслідки такого кроку, усвідомлюючи в той же час і безвихідність, що до нього підштовхує. Розраховуємо якщо не на підтримку, то хоча б на взаєморозуміння людей такої бідної на сьогодні держави. До речі, я зустрічався сьогодні з промисловою групою Південної Кореї з оборотом в 400 мільярдів доларів. Під час бесіди вони розповідали про те, що і японське, і корейське, і китайське диво було б неможливе без духовного відродження нації. Нестатки — це не причина для війни. Ми маємо об'єднуватися в біді, а не навпаки.

Тепер про деякі стратегічні напрямки, в розвитку і реалізації яких уряд бачить перспективу виходу із критичної фази. На новому етапі — цілеспрямованих конкретних дій — уряд працюватиме в таких напрямках:

— пріоритетним буде вирішення паливно-енергетичного питання. Впровадження енергозберігаючих технологій у промисловості та на селі стане важливим аспектом дій уряду;

— пріоритетом стане ініціювання випуску конкурентоспроможної продукції та опанування достойних України видів експорту;

— не дамо загинути селу, дамо аграріям і бензин, і мінеральні добрива, все дамо, що їм обіцяли. Хоча в результаті популістських рішень Верховної Ради ми стільки віддали цукру колгоспникам, що тепер нам нічим розраховуватись за той же бензин. У нас взагалі зараз замкнуте коло: в уряду всі просять, а от здати державі те ж зерно ніхто не хоче. Думаю, що цей період хитрих викрутасів треба завершувати;

— ще одним пріоритетом стане вільний доступ усіх товаровиробників до джерел всіх видів ресурсів та продуктів. Вчора ми затвердили Декрет «Про державний контракт і державне замовлення на 1993 рік». Хочеться, щоб у нас ніхто більше не говорив про «держпоморді», а держзамовлення стало основним засобом розвитку пріоритетних галузей;

— уряд йде на проведення жорсткого обмеження цін природних та штучних монополістів та демонополізацію економіки;

— нам необхідно стримати зростання цін і фондів споживання, а головне, зупинити падіння обсягів виробництва, бо інакше не минути фінансової катастрофи. Доходи бюджету в цьому році очікуються в межах 5 трильйонів крб., а видатки перевищують 8.

Були вже розроблені два варіанти індикативного плану на 1993 рік. Однак в них не досягається збалансування натуральних і вартісних пропорцій. А простіше кажучи — має місце невідповідність обсягів товарної маси і грошових ресурсів. А ми добре знаємо, що це значить: нова хвиля інфляції. Ми не можемо цього допустити, розробляємо новий варіант.

Уряд має наміри зупинити спекулятивне розкручування цін у ланцюгу «виробник — споживач». Ми прикрили малі підприємства при державних гігантах, що зовсім не сподобалося нашому держсектору. Нам відомі факти, коли в цьому ланцюгу опиняється п'ять посередників. І поки продукція дійде до споживача, ціна зростає в 4—5 разів. Уряд готує Декрет, яким встановлюється спеціальний режим оподаткування посередницьких операцій. Починаючи з другого посередника, податок вилучатиме всю різницю в ціні;

— проводимо зараз залік взаємних боргів підприємств. Переварили вже близько 300 мільярдів крб.

Хотів би особливо зупинитись на двох позиціях із плану термінових антиінфляційних заходів.

Хочу зазначити, що проведення антиінфляційної політики і системи жорстких стабілізаційних заходів в цілому вимагає переведення недієздатного сьогодні Національного банку в пряме підпорядкування уряду. При вирішенні цього питання уряд збирається жорстко обмежити емісію, зробити жорсткою облікову ставку Нацбанку, нормалізувати взаємодію з комерційними банками, заморозити заробітну плату на державних підприємствах, допускаючи ріст її тільки у тому випадку, коли є відповідний ріст виробництва, встановлюючи при цьому жорсткий контроль над цінами монополістів, в повному обсязі застосувати Закон про банкрутство. І хочу попередити: якщо ці пункти виявляться для Верховної Ради неприйнятними, якщо буде тиск на уряд з метою нераціональної емісії, неекономічного, адміністративного підвищення зарплати — то це означатиме, що відповідальність за долю народу України повністю бере на себе Верховна Рада.

Друга проблема — управлінської ефективності. Аналіз показав, що виконавча ефективність зумовлена провалом системи управління на двох рівнях: на рівні відносин регіональних виконавчих органів з безпосередніми економічними об'єктами, другий провал — взаємодія центральних органів влади з регіональними виконавчими органами.

Ця проблема управлінсько-кадрова — в першу чергу, і для її вирішення ми готуємо ряд постанов по створенню механізму кадрової політики чотирьох рівнів: Кабінету міністрів, галузевих міністерств, обласних державних адміністрацій, районних державних адміністрацій. Впроваджуючи цей механізм, ми розраховуємо різко підвищити ефективність управління державним сектором економіки, поглибити процеси децентралізації і регіоналізації, створити механізми стимуляції і контролю управлінських кадрів.

Ще одна надактуальна проблема — взаємини з Росією та іншими державами СНД. Останні переговори показали, що ми можемо домовитися на вигідних або на беззаперечних умовах для України. Сьогодні нам разом не подолати кризи без взаємної допомоги.

Оцінюючи, як готувалась наша сьогоднішня зустріч, я хотів би нагадати вам слова Геракліта. «В одну ріку не можна вступити двічі». Єдине, що може по-справжньому зараз поставити під загрозу існування України — це широкомасштабний політичний конфлікт, який неминуче переросте в регіональне протистояння. Ще раз хочу наголосити: задіяння будь-яких стабілізаційних заходів сьогодні можливі лише при політичній стабільності і національній злагоді. Я мушу сказати, що ті політичні сили, які сьогодні використовують нестабільність соціалізму, які піднімають людей для досягнення власних цілей, здійснюють атаку вже не на тих чи інших посадових осіб, не на якусь структуру, але на українську державу в цілому, мову сьогодні треба вести про спробу змін державного устрою, переорієнтацію з державності на щось загадкове, свідомі дії по розпалюванню громадянської війни.

Я впевнений в тому, що всілякі спроби повернутись до адміністративно - розподільчої соціалістичної економіки не тільки безперспективні, але можуть призвести до найгірших наслідків, до соціально-політичних катаклізмів.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПРО КОМПЕНСАЦІЮ ГРОМАДЯНАМ УКРАЇНИ ВТРАТ ВІД ЗНЕЦІНЕННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ В ОЩАДНОМУ БАНКУ УКРАЇНИ

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Провести компенсацію громадянам України втрат від знецінення грошових заощаджень в установах Ощадного банку України за станом на 2 січня 1992 року за таких умов:

компенсаційні виплати провадяться за залишком вкладу в розмірі не більше 2000 карбованців шляхом його збільшення на 200 відсотків лише по одній ощадній книжці кожного вкладника;

про здійснення компенсаційної виплати установою Ощадного банку України обов'язково робиться відмітка у паспорті вкладника — громадянина України, або документі, який його замінює.

Компенсаційні виплати провести до 1 липня 1993 року. Після закінчення зазначеного строку проведення компенсаційних виплат установами Ощадного банку України припиняється.

2. Порядок проведення компенсації, здійснення контролю за правильністю відміток у паспортах вкладників, а також відшкодування витрат Ощадному банку України розробляється і затверджується Національним банком України разом з Ощадним банком України та Міністерством фінансів України. Відповідальність посадових осіб за невнесення до паспортів вкладників відміток про здійснення компенсаційної виплати установлюється відповідно до чинного законодавства.

3. Вкладники Ощадного банку України мають право вільно розпоряджатися сумою компенсації, визначеної згідно із статтею 1 цього Декрету, а також сумою 100-відсоткової компенсації на вклади, яка нарахована відповідно до Указу Президента України від 6 березня 1992 року «Про компенсацію населенню України втрат від знецінення заощаджень у зв'язку з лібералізацією цін», і сумою 40-відсоткової компенсації на вклади, яка нарахована відповідно до Указу Президента СРСР від 22 березня 1991 року «Про компенсацію населенню втрат від знецінення заощаджень у зв'язку з одноразовим підвищенням роздрібних цін».

4. Міністерству фінансів України перерахувати Ощадному банку України суму коштів, нарахованих відповідно до статті 1 цього Декрету та Указу Президента України від 6 березня 1992 року «Про компенсацію населенню України втрат від знецінення заощаджень у зв'язку з лібералізацією цін» і суму 40-відсоткової компенсації на вклади, нараховані Ощадним банком відповідно до Указу Президента СРСР від 22 березня 1991 року «Про компенсацію населенню втрат від знецінення заощаджень у зв'язку з одноразовим підвищенням роздрібних цін», а також суму нарахованих процентів (виходячи із ставки 15 відсотків річних) на вклади населення України, що були централізовані Ощадним банком колишнього Союзу РСР за станом на 1 січня 1991 року.

Суми коштів, зазначених у цій статті і перерахованих Ощадному банку України, віднести на державний внутрішній борг України.

5. З метою захисту вкладів громадян України від знецінення внаслідок інфляції Ощадному банку України встановлювати починаючи з 1 січня 1993 року процентні ставки по вкладах населення, покладених на строк не менше 6 місяців, на рівні облікової ставки Національного банку України.

6. Рекомендувати комерційним банкам України провести передбачені цим Декретом заходи за рахунок власних коштів.

7. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України Л. КУЧМА
Міністр Кабінету Міністрів України А. ЛОБОВ

м. Київ
11 січня 1993 року

СОРОКАРІЧНІ ПОЧАЛИ І ВИГРАЮТЬ

ТРИМАЮЧИ ПРИНАЙМНІ СИНИЦЮ В ЖМЕНІ, ПРАГНУТЬ ТЕПЕР СПІЙМАТИ В НЕБІ ЖУРАВЛЯ

Дніпропетровська організація Спілки журналістів разом з «Дніпротелепрескорпорацією» вже втретє через опитування колег визначає кращі трудові колективи та кращих їхніх керівників за підсумками попереднього року. Перші рядки дісталися виробничому об'єднанню «Дніпровський машинобудівний завод» і його генеральному директорові Вікторові Бояру. Що приємно й для нас, оскільки на конверсійному підприємстві «Голос України» відкрив свій постійний корпункт (див. серію публікацій «Завод ділиться таємницями» в номерах від 23, 24, 25 грудня минулого року). То сьогодні в нас нагода привітати Віктора Леонтійовича і всіх дніпромашівців, побажати їм успіхів.

А тепер про нове у цьогорічному опитуванні. Журналістам водночас запропонували назвати і найпомітнішу, найпопулярнішу в 1992 році управлінську структуру чи регіональну політичну партію або громадську організацію. Погодьтеся, вибір був. Однак безперечну перевагу здобула обласна державна адміністрація представника Президента Павла Лазаренка.

І не варто підозрювати дніпропетровських журналістів у замірі створити «приємну маленьку сенсацію». Газетярі, навпаки, прекрасно розуміють, що президентське «намісництво» в теперішньому вигляді — явище якщо не тимчасове, то вимушене. І «притіснило» воно представницьку владу Рад. Відтак у майбутньому зміни неминучі — цей висновок напрошувався з багатьох публікацій місцевих газет. Але не можна не бачити і майже катастрофічних наслідків від «перебудови», особливо в царині економіки, як небезпечно й не розуміти, що непростий перехідний період — очевидна реальність. А в цих умовах Дніпропетровська обласна державна адміністрація зуміла досягти, може, навіть максимуму.

За середнім віком команда Павла Лазаренка начебто наймолодша в республіці. Тож не випадково найчастіше доводиться чути такі відгуки на її діяльність: «Сорокарічні почали і виграють». Лунають і застереження, що в команді Павла Івановича переважають колишні компартійці молодшої генерації. Але в команді є представники різних політичних сил. А що факти гальмування жаданих перемін мають місце, то це, мабуть, об'єктивно неминуче. Одним рипом чи за помахом чарівної палички ми всі раптом не станемо іншими. Проте багато важить, чого досягла адміністрація у вирі сьогоденних штормів та колотнеч. Я б навіть сказав так: що зробила, щоб не піддали під сумнів ідеї демократії і реформ, щоб не компрометувалася незалежність України і у людей зберігалися віра та надії?

За рік темпи спаду виробництва в області скоротилися майже вдвічі. Чимало металургійних, трубопрокатних і хімічних підприємств навіть нарощують нині обсяги, а машинобудівні розгортають випуск нових товарів і продукції, конче необхідних народові. Дає вже реальні плоди конверсія потужних виробничих об'єднань колишнього військово-промислового комплексу. Вимальовуються контури структурних змін у господарському комплексі в інтересах молодої України. Мільйон тонн вугілля приплюсували до рівня 1991 року шахтарі Західного Донбасу.

Нарешті, очевидне пожвавлення переживає будівельна індустрія. Торік здано в експлуатацію відразу десяток хронічних, що муляли очі, довгобудів. Передусім в переробних галузях та пов'язаних з соціальною сферою. У Дніпропетровську та Кривому Розі, приміром, з'явилися цехи дитячого харчування. Введено житла більше, ніж вводили останнім часом. Ввели і всі намічені школи, лікарні та дитячі садки.

Будівельники попрацювали, як не працювали в останні сім років, а їхня успішна робота — то незаперечна ознака оздоровлення загалом економіки. І вже цього року держадміністрація бере під контроль три десятки новобудов виробничого та соціального призначення. Причому, ті, що виробничого — це, по суті, сучасні промислові агрегати й сучасні технології, котрі істотно змінюватимуть «брудні» індустріальні підприємства. Знову, як і сімдесят років тому, область намічає активно газифікувати й забудовувати села.

Майже через силу, але витримують трудноші нинішньої зимівлі тваринники: з кормами сутужно, а ось поголів'я намагаються зберегти. Тут основні випробування ще попереду, та держадміністрація, судячи з усього, має свою стратегію й тактику на цей рахунок. Мабуть, складніше, ніж вона запевняє, живеться фермерським та селянським господарствам, але те, що представництво Президента їх підтримує, поза сумнівом.

Як докладало і докладає неабияких зусиль, щоб пом'якшувати для населення стрибки цін, передусім на продукти харчування, та максимально захищати малозабезпечених. До речі, добряче «вичистивши» від мафіозних структур Центральний колгоспний ринок в обласному центрі, адміністрація започаткувала свою традицію — щосуботні ярмарки в містах, на які охоче везуть продукцію селяни. І насамкінець ще такий штрих: вісімдесят відсотків обласного бюджету витрачено на соціально-побутові потреби.

Оптимізм викликають і наміри, з якими адміністрація увійшла в 1993 рік. Розпочнеться реалізація концепції створення вільної економічної зони в Придніпров'ї. А це немислимо без роздержавлення та приватизації, принципи та механізми здійснення яких дніпропетровці також уже напрацювали. Змінюватиметься і село. Вже сьогодні більшість колгоспів перетворюється на товариства пайовиків чи об'єднання фермерів, а до кінця року вони мають і зіпнутися на ноги в нових незвичних умовах, та так, щоб не збанкрутувати, вижити. Адміністрація гарантує підтримку тим, хто сміливо йтиме цим шляхом.

З практики завжди треба робити висновки. Практика дніпропетровського «намісництва» підказує, що найсприйнятливіший варіант — поступова й послідовна реконструкція нашої економіки і нашого способу життя. Коли на зміну старому нове приходить спокійно, зважено і продумано.

Підводячи попередній підсумок, Павло Лазаренко набуток своєї команди оцінює, здається, критичніше. «Ми міцно тримаємо синицю в руках, — каже він, — але журавель ще високо в небі». Воліє, отже, дістати й журавля?

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

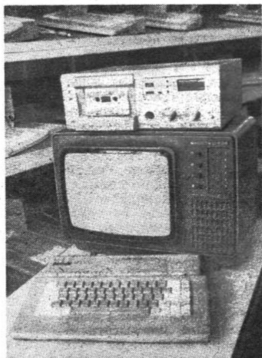

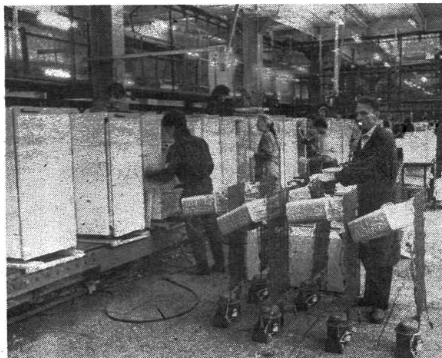

Виробниче об'єднання «Дніпровський машинобудівельний завод» досі славилося випуском потужних радіорелейних станцій. Хоча знали про це, мабуть, лише спеціалісти.

Зараз на підприємстві завдяки конверсії випускають різноманітні товари масового попиту: магнітофони, мікрохвильові печі, холодильники, годинники, м'ясопереробні комплекси, установки для очищення стічних вод, цифрові автоматичні телефонні станції.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА. (Укрінформ).

Ради сьогодні і завтра

КОНФРОНТАЦІЙНЕ БЕЗСИЛЛЯ,

або ЧОМУ ПІШОВ У ВІДСТАВКУ ГОЛОВА

Носівська мітингова голодовка-протест, що стривожила в 1991 році всю Україну, змела з посади члена ЦК КПРС, керівну районну верхівку. До влади прийшли нові сили. Торік, наприклад, депутати обрали головою районної Ради не голову колгоспу чи якогось відомого господарника, як це траплялося раніше, а адвоката В. Дикого. І ось щойно редакція одержала повідомлення: напередодні наради представників Рад член його оргкомітету подав у відставку. Володимир Михайлович вирішив піти працювати народним суддею. Ми вирішили з'ясувати, що ж сталося.

— Якоюсь мірою це протест проти нині чинного законодавства, згідно з яким роль місцевих Рад дуже принижена, — сказав В. Дикий. — Декларативно проголошені великі права, а в дійсності їх немає. Я, скажімо, буваю в селах, трудових колективах — скільки всіляких пекучих проблем, негараздів! Але як Рада може результативно розв'язувати якісь питання? Ніяк.

— Чого ж? А хіба не від вас залежало, як піде процес створення фермерських господарств?

— Справді, хіба що цим наша Рада й може похвалитися. Всім, хто хотів, ми надали методичну допомогу, подбали про вчасне оформлення відповідних документів, затвердили їх на сесіях. І тепер, здається, маємо чи не найбільше в області фермерських господарств. Але ж якось зупинити розвиток кризових явищ, приборкати негативні процеси не маємо змоги. Ми можемо раз у півроку послухати на сесії інформацію райадміністрації про стан справ, зібрати засідання постійної комісії і покартати якогось керівника. А що більше? Отож вислухаєш людей, покиваєш співчутливо головою, а нічим конкретним допомогти не можеш. Адже вся виконавчо-розпорядча влада у представника Президента. Роль Ради зведена до «круглих столів», засідань, балачок. Адміністрація в певних питаннях навіть контролює правильність дій Рад. Одне слово, недосконалим законодавством ми поставлені в опозицію до президентської інституції.

— Як на мене, можливо, це й добре. Згадаймо, як дискусійно, цікаво відбуваються останні сесії обласної Ради. Проекти виконавчої влади рідко тепер проходять з першого разу. Депутати, комісії їх детально вивчають — оцінюють. А було ж, що ніхто цим і не цікавився. Народними коштами крутили, як циган сонцем.

— Я згоден з вами. Поки згадане дійсно експертно-контрольна діяльність депутатів, постійних комісій пожвавилася. Я теж за подібну опозиційність. У Носівці з цих причин нині сесії Рад тривають удвічі — втричі довше, ніж раніше. Чимало недосконалих, юридично неграмотних проектів виконавча влада змушена була доробляти.

— Певно, це й породило конфлікт між райрадою й райдержадміністрацією?

— Я б не сказав, що в нас стосунки між двома владами конфронтаційні, як це бачу в інших районах області і, зокрема, в найближчих сусідів. Начебто вони ділові, конструктивні, хоча, звичайно, трапляється все. Проте біда в тому, що загалом позитивні моменти опозиційності не переважають негативних. Ви ж помітили, що взаємовідносини облради та облдержадміністрації не сприяють стабілізації економічного становища на Чернігівщині. Складається враження, що дві влади замість того, щоб спільно думати, як вийти з кризи, в першу чергу стараються знайти похибки одна в одної, показати, виставити протилежну сторону в негативному світлі. За такої неприваблива ситуації авторитет Ради, безперечно, падає.

— Як же його піднести?

— Не буду говорити про Ради всіх рівнів. Можливо, нинішній поділ влад на законодавчу та виконавчу на обласному рівні й виправдовує себе. А ось на базі сільських районів, яких більшість у республіці, необхідно мати одного господаря. Як це я собі бачу? Голову райради, наприклад, обирають таємним голосуванням жителі району. Він формує виконавчу команду. Але водночас найвища службова особа району підзвітна Раді, щоб з неї можна було спитати за виконану роботу. Тоді основні зусилля влади будуть спрямовані на економіку, а не на утвердження своєї «першості».

— Володимире Михайловичу, можливо, так і буде? А ви пішли...

— Відверто кажучи, я втомився від неконкретної роботи. Не дуже-то й бачу прагнення на найвищому рівні щось змінити в цьому плані. Буду радий, якщо моя відставка, можливо, когось насторожить або й змусить задуматися над непевним становищем місцевих Рад.

Інтерв'ю взяв Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігів.

ВЕЛИКИЙ ПОВОРОТ

Четвертий Універсал Центральної Ради (до 75-ї річниці з дня оголошення)

«Народе України! Твоєю силою, волею, словом утворилася на Українській землі вільна Українська Народна Республіка. Здійснилася давня мрія твоїх батьків... Віднині Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого не залежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу...». Ці величні тріумфальні слова Четвертого Універсалу проголосив 75 років тому голова Центральної Ради, майбутній перший президент України Михайло Грушевський на історичному засіданні Центральної Ради, яке розпочалося 22 січня 1918 року і, неперервно продовжуючись протягом трьох днів, закінчилося лише пізно вночі 25 січня. Напружена політична боротьба за відокремлення України від Росії, за самостійну українську державу досягла апогею.

НОВИЙ рік — 1918-й — Українська Народна Республіка і її вища влада — Центральна Рада і Генеральний Секретаріат — зустрічали в невеселому настрої. Національна ідея Української держави танула на очах перед завзяттям і енергією більшовизму. Після невдалої Жовтневої революції в Києві місцеві більшовики вже з кінця листопада почали готувати нову спробу захопити владу. Надихала їх на це Петроградська Рада Народних Комісарів, яка оголосила Українську Центральну Раду «буржуазною» і висунула перед Радою вимоги віддати владу Раді робітничих, солдатських і селянських депутатів, де переважав російський більшовицький елемент, особливо в Раді робітничих депутатів. Центральна Рада рішуче відкинула цей ультиматум. Тоді місцеві більшовики скликали в грудні Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, солдатських і селянських депутатів і поставили перед з'їздом питання про недовіру Центральній Раді. Але з'їзд, навпаки, підтримав Центральну Раду і висловив недовіру більшовикам. Тоді останні залишили з'їзд і подалися до Харкова, де більшовицька організація була значно сильнішою. Там вони 25 грудня 1917 року за вказівкою Петроградського РНК оголосили себе урядом України — Народним Секретаріатом і видали декрет про розпуск Центральної Ради. Виникло двовладдя. Поруч із законною владою Центральної Ради — парламентом України — і її урядом — Генеральним Секретаріатом — з'явилася маріонеткова влада більшовиків, що оголосила Центральній Раді війну. Петроградський РНК дав наказ про негайний наступ більшовицьких російських армій на північні території України. Сили були нерівні.

1. В ЗАЛІЗНОМУ КІЛЬЦІ

Психологічна й військова перевага в цій війні була на боці більшовиків. Тоді як більшовики з кожним днем розвивали ініціативу, одержуючи все нові й нові підкріплення з Росії, у Центральній Раді наростала депресія, танули сили, росла зневіра.

Центральна Рада досить несподівано опинилася практично без армії. Від тих «трьох мільйонів багнетів», про які говорили ще влітку сімнадцятого року, не залишилось і сліду. Розагітовані більшовиками українські полки танули на очах — солдати кидали зброю і поспішали додому ділити поміщицьку землю. Один з відомих українських військових діячів того часу так згадував цю трагедію українського війська: «Всі ці полки, а їм нема ні назви, ні числа... розпадалися негайно, доторкнувшись української території, бо їхнім гаслом було «додому!..».

Під впливом більшовицьких агітаторів, що хмарами налітали з Росії, ширилися на Україні анархія, розруха, погроми й грабіжництво. Заклики Центральної Ради берегти національне добро, національний скарб, маєтки, промислові підприємства не знаходили відповіді в розагітованих масах.

У самому Києві в більшовиків був добре організований осередок, який вів свою підривну пропагандистську роботу навіть серед членів Центральної Ради. Як відзначали очевидці тих подій, на очах українського уряду зовсім відверто велася агітація проти Центральної Ради, виходили більшовицькі газети, друкувалися й розповсюджувалися відозви, що закликали до повалення Центральної Ради. Особливою активністю відзначалася більшовицька газета «Пролетарская мысль». Центральна Рада ж, залишаючись пасивною, тільки додавала сміливості й завзяття своїм ворогам.

Не було єдності і в самій Центральній Раді. Серед українських соціалістів-революціонерів відбувся розкол. Частина з них — «ліве крило» — все більше схилялася до того, «щоб висадити Центральну Раду в повітря зсередини», тобто зробити переворот і тим самим запровадити в Україні радянський лад. Змовники порозумілися з більшовицьким Народним Секретаріатом у Харкові, але їх було своєчасно викрито і арештовано. Багато ускладнень у роботу Центральної Ради вносили представники чисельніших національних меншин — росіян, євреїв і поляків. Вони здебільшого вороже ставилися до політики Центральної Ради щодо Росії і намагалися всіма засобами протидіяти їй. Особливо виразною ця протидія була на історичному засіданні Центральної Ради під час поіменного голосування Четвертого Універсалу.

Залізне кільце більшовиків усе тісніше звужувалося навколо Києва. Впали Полтава, Одеса, Чернігів, Катеринослав. Головорізи колишнього царського полковника Муравйова, що командував більшовицькими військами, стояли вже на підступах до столиці.

Останньою надією Центральної Ради на врятування становища були переговори в Бресті, які вона розпочала майже одночасно з оголошенням більшовиками ультиматуму. Але Німеччина та Австро-Угорщина не могли укласти мир з Україною, яка юридично залишалася частиною Росії. Щоб його укласти з центральними державами, Україні необхідно було офіційно вийти зі складу Російської республіки і стати самостійною державою, тобто суб'єктом міжнародного права. Проголошення самостійності України за логікою обставин перетворювало «хатню» війну, як називали більшовики війну проти України, у війну двох суверенних держав. У такому разі Україна набувала юридичного права і, програючи війну більшовикам, вона могла звернутися до будь-якої країни світу за військовою допомогою, що вона й зробила згодом.

Більшовики прагнули знищити Центральну Раду й передати владу маріонетковому урядові харківських «народних секретарів». Це давало змогу Петроградській Раді Народних Комісарів виключити Україну з Брестських переговорів як самостійну державу і вести їх одноосібно від Російської Федерації як правонаступниці «единой и неделимой». Словом, прийняття Четвертого Універсалу і проголошення самостійності було для України питанням життя або смерті.

Напередодні історичного засідання Центральної Ради в пресі розгорілася гаряча дискусія: «Чи повинна стати Україна самостійною державою — відокремитися від Росії, чи вона повинна залишитися в складі Російської Федерації».

Ідею самостійності послідовно відстоювали дві українські впливові газети — «Народна воля» Грушевського і «Робітнича газета» Винниченка.

«Творити власне життя, — писала «Народная воля»,— як того вимагає революція, ми зможемо лише тоді, коли будуть розірвані останні нитки України з Росією, яка пішла шляхом більшовицької реакції».

Газети противників самостійності, яких було більше («Киевлянин», «Киевская мысль», «Пролетарская мысль» та інші), висували різні мотиви, головний серед яких — економічна неспроможність України бути самостійною. «Для створення самостійної Української держави,— писала 19 січня «Киевская мысль»,— немає ніяких підстав. Нова держава буде малою державою, відсталою в промисловому відношенні. Україна перева[...] землеробська країна. Промисловість у ній слабо розвинена і то лише промислове виробництво цукру, якщо не рахувати Донецького вугільного басейну, за який можна ще очікувати боротьбу між Україною й Донецькою областю. Землеробська країна приречена на панування над нею капіталістичних країн... Чи може в такому разі державна самостійність України піти на користь трудящим масам? Звичайно, ні! Відірвавшись від Росії, Україна економічно підпаде під вплив Австрії й Німеччини та стане об'єктом експлуатації, як Сербія та інші Балканські держави... Ось чому демократія повинна бути проти самостійності Української держави...»

У січні 1918 року ідея самостійної України була настільки сміливою і загрозливою, що проти неї виступила навіть одна зі щирих українських газет «Нова Рада», яку тоді очолювали відомі українські патріоти Сергій Єфремов і Андрій Ніковський.

Леонід РЕШОДЬКО,
професор Київського держуніверситету.

Склад 1-го кабінету генеральних секретарів Української Центральної Ради.

(Закінчення в наступному номері).

ПЕРШЕ СВЯТО СОБОРНОСТІ

Січень 1919 року. Перешуміла Центральна Рада. Зрікся гетьман. Заступила Директорія. Уже проголошено Четвертий Універсал, за яким Українська Народна Республіка ставала самостійною, незалежною державою. Той і наспів лист Івана Огієнка — ученого мовознавця, історика, ієрарха церкви до Ради Міністрів УНР. Ось його текст:

«На превеликий жаль до цього часу не зазначені в календарі дні національних свят України і до цього часу наше громадянство користується. дореволюційним російським календарем.

А меж тим наближається день великого національного свята, свята проголошення Центральною Радою Самостійності України.

Аби заздалегідь повідомити підлеглі Міністерству інституції і школи про те, чи буде святкуватися день 22 січня, прохаю Раду Міністрів видати в цій справі відповідний наказ, а також доручити спеціяльній комісії скласти список всіх національних свят, які б святкувалися нашим Громадянством, ріжними інституціями і школами».

Міністр Народної Освіти

І. ОГІЄНКО».

У відповідь на цей лист Рада Міністрів УНР, Висока Директорія доручила його авторові — міністрові освіти організувати свято Соборності і затвердили складену ним програму святкування. Воно розпочалося о 12 годині 22 січня. Зберігся магнітофонний запис спогадів Івана Огієнка:

«Вся Софіївська площа усипана людьми... Усе йде. Увесь Київ повен.

До комісії, яка мала прикрашати площу, я призначив артиста Миколу Садовського. Хто поїде на блискучому білому коні? Садовський убрався в одежу гетьмана і їде на історичне свято.

Три дні дзвонила вся Україна. Середу 22-го я, як міністр освіти, оголосив вільним від занять. Учнів — безконечне число. Народу — безконечне число. Цієї радісної події, хто бачив, ніколи не забуде. Я її ніколи не забуду до могили.

На другий день — велечуща подія: в четвер зібрався перший український парламент...

Зібралися в оперному театрі в Києві. Театр величезний. Все рішуче набито. Певна частина відгороджена виключно для послів. Решта переповнена народом. І там, де треба було сидіти вдвох, сиділо п'ятеро. На п'яту годину призначені перші збори українського парламенту. На повістці дня затвердження Соборності України, прийняття Галичини, й узагалі всієї Західної України, прийняття вже парламентарне, повне, в склад української держави...

Зібралась українська земля, щоб сказати: українська держава єсть, українська держава незалежна і соборна.

Від другої години йдуть наради партій. Постановили: прийняття Галичини в склад України зробити без дебатів, без дискусій, без розмов.

Розпочав засідання відомий Вітек. Коротка промова. Сильна промова. Закликав весь парламент прийняти Соборність України. По його короткому слову Вітівський прочитав постанову ЗУНР, Постанову Галицької Національної Ради.- Професор Злотчанський прочитав п'ятий універсал, над яким і я трудився. Все це коротко. Після цього Вітек постановив — голосувати через вставання. «Хто за те, що Україна єсть вільна і соборна? Прошу встати». Вся зала встала. Цікаво: повставала вся публіка. Яка б де не була. Всі встали. Оплески без кінця...

Хто був на тих зборах, виніс враження безконечне: українська держава затверджена українським народом. Зроблено вибори парламенту і парламент затвердив».

Так українська земля стала єдиною, держава — соборною. Ненадовго, на жаль. Проте недаремно саме цього дня 74 роки перегодом люди взялися за руки від Львова до Києва і утворили ланцюг злуки. І ця єдність сьогодні з нами. Живе і нанаснажує.

Олексій ОПАНАСЮК.

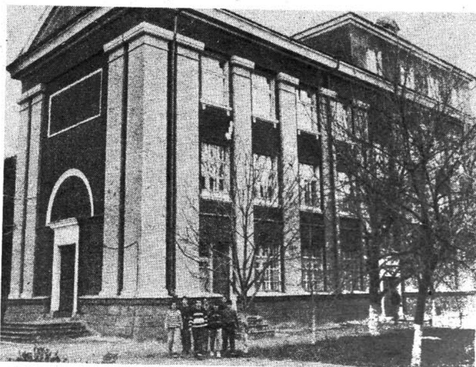

ОЛІМПІЙСЬКІ НАДІЇ

Так по праву називають у Миколаєві тих талановитих юнаків та дівчат, котрі вирішили пов'язати свою долю зі спортом і вступили до училища фізичної культури. Досі це був спортивний інтернат, потім училище олімпійського резерву. І ось нарешті знайдено оригінальну оптимальну форму середнього спеціального навчального закладу для майбутніх олімпійців. Його завдання: не лише шукати перспективних, схильних до спорту дітей, а й дати їм можливість розвивати свої здібності. Та так, щоб уміло поєднувалися увага до спортивного вдосконалення й одночасно отримання у повному обсязі загальноосвітніх знань за програмою середньої школи.

Приміщення для училища — одне з кращих у Миколаєві. Великі, світлі аудиторії, предметні кабінети, тренувальні зали, сучасний харчоблок, калорійне харчування. До послуг юнаків та дівчат — кращі спортивні бази міста, на яких виділено години для занять й тренувань олімпійської зміни.

Особливу увагу приділяють підбору викладачів, вихователів, тренерів. Вони ведуть заняття з греблі академічної, на байдарках і каное, фехтування, велоспорту, стрибків на батуті, парусу, акробатики, кінного спорту, боротьби.

Багато які колишні вихованці цієї надійної кузні спортивних талантів стали чемпіонами й призерами чемпіонатів України, колишнього СРСР, Європи та світу.

Очолює училище досвідчений, що добре зарекомендував себе, організатор фізкультурного руху М. П. Ворона. Душею навчально-тренувального процесу також є заслужений тренер СРСР А. М. Матвєєв.

Успішній роботі училища сприяють тісні контакти з обласними радами спортивних товариств, зокрема «Україна», «Колос», «Трудові резерви», «Динамо», котрі надають не лише методичну, а й фінансову допомогу. А вихованці училища, звичайно, виступають на змаганнях під прапорами цих товариств. Традиційними стали зустрічі ветеранів спорту з молоддю в актовому залі училища.

Училище дістає всебічну підтримку управління у справах молоді та спорту обласної держадміністрації.

— Інакше й бути не може,— говорить начальник управління М. В. Адиров.— Адже це училище — запорука розв'язання спортивних проблем нашої області і на майбутнє.

Б. АРОВ.

Фото Б. РИБАКОВА.

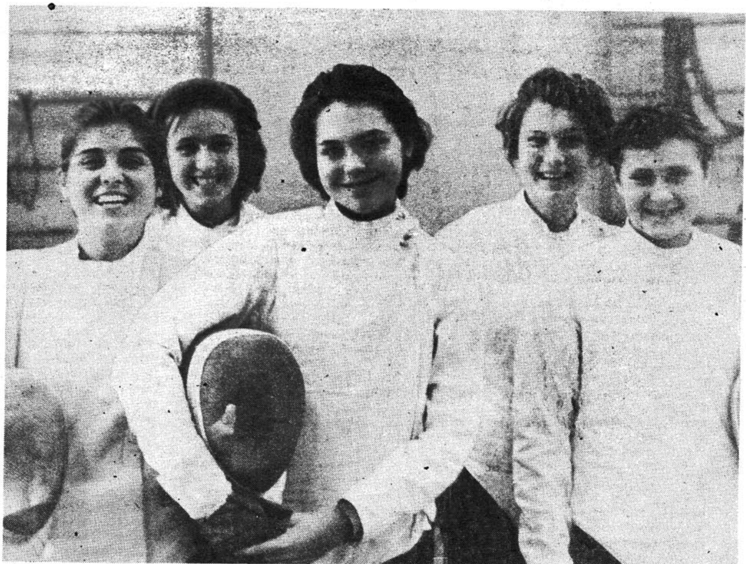

Експрес-інформація

З'ЯВИЛАСЬ РЕАЛЬНА НАДІЯ

Про готовність відновити у суботу мирні переговори у Женеві повідомили корватські і мусульманські общини Боснії і Герцеговини. Напередодні парламент самопроголошеної республіки боснійських сербів проголосував за прийняття конституційного устрою, запропонованого представниками ООН та ЄС. Боснія і Герцеговина згідно з цим планом розмежовується на 10 провінцій. Територію і владу в них буде розподілено між трьома етнічними угрупованнями, що живуть у цій колишній югославській республіці.

Незважаючи на це, бої у Боснії і Герцеговині тривають.

ЧЕРГОВА БЕЗВИХІДЬ

Без досягнення прогресу з основних питань завершено новий раунд переговорів між Латвією і Росією щодо виведення російських військ з території цієї прибалтійської держави. Дату передислокації військових підрозділів так і не з'ясовано. Сторони також не дійшли згоди стосовно транспортних витрат і пересування російських військових кораблів у водах Латвії.

Переговори, як відомо, відкрилися у вівторок у Юрмалі. Латвія наполягає на виведенні військ Росії до вересня цього року. Російська сторона зі свого боку зацікавлена зробити це значно пізніше.

МАБУТЬ УЖЕ ВТОМИЛИСЯ

«Ми бажаємо встановити конструктивні відносини з новою американською адміністрацією Президента Б. Клінтона»,— заявив глава іракського парламенту С. Салех. Він також висловив сподівання, що Б. Клінтон займе позицію, відмінну від позиції попередньої адміністрації, яка розв'язала «агресію проти незалежності миролюбного іракського народу».

Тим часом з Бахрейну до Іраку вирушили 70 інспекторів ООН. Вони продовжуватимуть там роботу з виявлення зброї масового знищення.

СЕРЙОЗНІ ЗАЯВКИ ТЕГЕРАНА

У спробі створити ракету, яка могла б досягати території Ізраїлю, звинуватило власті Тегерана Ізраїльське керівництво. А за даними німецької розвідки, Іран не припиняє розробку власної атомної бомби. У цьому зв'язку не виключено, що він розраховує на допомогу фізиків-ядерників з колишнього СРСР. І нібито з декотрими з них уже підписано контракти.

НОВІ ПРИЗНАЧЕННЯ

Кандидатури трьох членів кабінету Президента США Б. Клінтона ухвалив сенат Сполучених Штатів. У. Крістофера призначено держсекретарем, Л. Еспіна — міністром оборони, а міністром фінансів став Л. Бентсен.

Процедура обговорення сенатом кандидатур інших членів нової адміністрації триває.

РЯД НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

у Північному Карабасі зайняли азербайджанські збройні сили. Про це повідомило Міністерство оборони Азербайджану. Під час боїв було підбито два танки, одна БМП, а також важка артилерійська гармата вірменської сторони. Бої також тривали в Агдамському районі, де азербайджанська національна армія взяла під свій контроль одинадцять стратегічних висот.

Як стало відомо, місцеве населення вірменської національності в Карабасі надає активну допомогу підрозділам азербайджанських сил у розмінуванні транспортних комунікацій.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

У дипломатичних колах

ВІДРАЗУ — ЗА СПРАВУ

Розгортає свою роботу посольство України в Чеській Республіці. Протягом останнього часу українські дипломати взяли участь у численних заходах, які відбувалися у Празі. Зокрема, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці Роман Лубківський виступив на відкритті виставки, присвяченої 120-м роковинам з дня народження Богдана Лепкого — однієї з найяскравіших постатей української літератури. Письменник тривалий час жив і творив у Празі. За словами Р. Лубківського, цей захід започаткує створення Українського культурного центру в Празі. До експозиції передано копії архівних документів та малюнки видатного письменника.

Український посол також зустрівся з архієпископом Джованні Коппа — папським нунцієм, дуайєном дипломатичного корпусу в чеській столиці і передав йому пам'ятну медаль від грекокатолицької церкви на честь перевезення до Львова тлінних останків кардинала Йосипа Сліпого.

Делегація українського дипломатичного представництва в Празі брала участь у роботі конференції «Майбутня роль міжнародних організацій у Центральній та Східній Європі», яка проходила в замку Штіржин. На цьому зібранні Р. Лубківський виголосив промову, в якій означив позицію України щодо питань безпеки в центральносхідному європейському регіоні.

НА ЗНІМКУ: під час зустрічі посла України Р. Лубківського з директором Штіржинського центру інституту проблем безпеки Схід — Захід В. Гудаком.

Панорама

БІЛЬШОВИКИ ПІД ЗЕЛЕНИМ ЗНАМЕНОМ

Те, що відбувається в Таджикистані, уже сталося одного разу в 1917 році: на авансцену історії вийшов матрос Железняк. Щоправда, цього разу він надів чалму, а до рук узяв зелений прапор ісламу. Не змінився він у головному — у відданості більшовицьким методам боротьби, у прагненні загнати у «світле майбутнє» весь народ, навіть якщо для цього доведеться застосувати маузер або автомат.

Яку частину населення становили напередодні жовтневого перевороту ті, хто зараховував себе до авангарду робітничого класу, до творців революції? Мізерну. Приблизно те ж саме і в Таджикистані: не більш як десять-п'ятнадцять процентів мешканців 5-мільйонної республіки були готові йти за тими, хто проголосив своєю метою створення тут ісламської держави. Решту намагалися змусити прийняти цю ідею незалежно від їхньої волі. Як і на початку століття, прожекти жменьки політиків про прекрасне майбутнє потонули у народній крові.

ПОДІЛЯЙ І ВЛАДАРЮЙ

Протистояння проісламських сил та прибічників світської влади є, на мій погляд, головною лінією в таджицькому конфлікті. Головною, але не єдиною. Його коріння сягає в далеке минуле, коли все той же матрос Железняк проводив після Жовтня грубий розділ Середньої Азії. Не дуже-то рахуючись із кордонами розселення народів, він віддавав землі, населені переважно узбеками, Таджикистанові, а споконвічні центри таджицької культури (як, приміром, Самарканд чи Бухару) — сусідньому Узбекистанові. Були моменти, коли навіть славу Авіценни, великого таджицького вченого, хотіли відняти на користь іншого народу.

Навіть після початку перебудови компартійне керівництво через свою жорстку підпорядкованість Москві погано справлялося з роллю батьків-заступників нації. Надії в народі покладалися на нові сили — Ісламську партію відродження, Демпартію та народний рух «Растохез». Показово, що коли Микола Травкін запропонував створити всесоюзну демократичну партію (справа була ще до розпаду Союзу), лідер таджицької Демпартії Шодмон Юсуф відкинув цю ідею, заявивши, що для нього дорожчі цінності національні.

До зростання напруженості в суспільстві, яка вилилась у кінцевому підсумку в збройний конфлікт, вело й багато інших причин: суперництво місцевих кланів за владу, сутички між окремими політиками, чвари на побутовому рівні між мешканцями різних регіонів і навіть боротьба груп рекетирів за сфери впливу (жителів Кулябської області, котрі традиційно займалися рекетом у Душанбе, витіснили, наприклад, памірці, що, звичайно, породило проблеми в їхніх стосунках).

Так уже склалося історично, що вихідці з Ленінабадської, найрозвинутішої економічно, області займали ключові пости в держапараті. Як співали в частівці, «Ленінабад правив». Куляб, представникам котрого діставалися важливі місця у виконавчих органах влади, «виконував» Гірський Бадахшан (Памір), відомий своїми співаками й танцюристами, «співав». А Курган-Тюбе «орав», забезпечуючи значну частину вирощуваної в республіці бавовни. Водночас у районах центрального Таджикистану — Гармському, Джиргатальському, Комсомолабадському та Кофарніхонському — посилено штудіювали Коран.

ПІВМІСЯЦЬ МИЛІЦІЯ ОД ЗІРКИ

Такий стан речей міг зберігатися досить довго, якби не московський путч і не розпад Союзу. Кращого «подарунка» для ісламських демократів не можна було й придумати: руками Бориса Єльцина було усунуто компартію.

Вийшовши з підпілля після 15-річного там перебування, Ісламська партія відродження та її союзники запропонували співвітчизникам звернути свої погляди на Тегеран як зразок для наслідування. Багато хто, стомившись за 70 років задирати голову до Москви, з легкістю прислухався до настанов. Упертим погрожували скрутити в'язи з рішучістю й безжальністю матроса Железняка. «Життя під кремлівською зіркою ні до чого хорошого не привело. Природне тому наше прагнення звернути свої погляди до півмісяця, символу мусульманства, під яким таджики жили до Жовтня», — сказав якось у розмові зі мною Саїд Ібрагім Гадоєв, заступник голови Ісламської партії відродження.

Прикмети змін поступово почали утверджуватися в житті республіки. Вранці через потужні динаміки лунали заклики муедзина до молитви. Натовпи віруючих заповнювали мечеті. Жінки, навіть ті, що раніше не носили хусток, терміново запнули ними свої голови, а чоловіки відпустили бороди. У центрі Душанбе магазин комсомольсько-молодіжної літератури було переобладнано для продажу іранських книжок, а на тій його стіні, де колись красувався Володимир Ілліч, з'явився портрет імама Хомейні.

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЯ

Нагадаю коротко, як розвивалася ситуація в Таджикистані. Незабаром після серпневих подій у Москві ісламська опозиція збирає мітинг у центрі таджицької столиці, вимагаючи розпуску прокомуністичного парламенту. Парламент не йде на поступки. Учасники мітингу зносять пам'ятник Леніну. В місті вводять надзвичайний стан.

Щоб розрядити обстановку, Москва направляє в Душанбе «ударну команду» в складі академіка Євгена Веліхова та санкт-петербурзького мера Анатолія Собчака. Останній переконує з трибун мітингів, що не все так уже й погано в ідеї ісламської держави, а введення окремих її елементів могло б піти на користь. Як повідомило місцеве телеграфне агентство після однієї з таких зустрічей, «Анатолієві Собчаку, відомому своїм красномовством, не вдалося переконати робітниць об'єднання «Ходжентатлас». Поїздку, однак, не слід вважати невдалою. Принаймні з точки зору мешканців Санкт-Петербурга — у місто на Неві вдячні організатори зустрічі відправили з Таджикистану велику партію цибулі.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

(Закінчення буде).

Зустрічі

Орієнтир знайдено

Однією з найважливіших подій у житті республіки стали недавні переговори Президентів Вірменії і Росії Л. Тер-Петросяна і Б. Єльцина у Москві. В них також брали участь глави урядів двох держав.

Здається, після довгих пошуків орієнтиру в зовнішній політиці Вірменія все ж віднайшла його в особі Російської Федерації. В будь-якому разі спостерігачі так оцінили візит вірменського керівника до російської столиці. Тим більше, що політичне зближення двох держав, яке накреслилось, судячи з усього, супроводжуватиметься активізацією економічного співробітництва. Підтвердженням тому є декілька угод, що підписані під час переговорів. Згідно з однією з них до Вірменії з Росії надійде близько двох мільйонів тонн мазуту, 300 тисяч тонн дизельного пального, 100 тисяч тонн бензину. В цілому господарські угоди підписані на суму 122 мільйони доларів. Крім того, Росія готова запропонувати Вірменії кредит у розмірі 50 мільярдів карбованців. Тож зміцнення дещо поламаних зв'язків має непогані перспективи. Однак не варто забувати і про перспективи, що стоять на шляху економічного співробітництва двох держав. Річ у тому, що навіть під час московських переговорів не розв'язано проблеми зняття залізничної блокади Вірменії. А це означає, що вантажі з Росії до Вірменії і навпаки не можуть потрапляти регулярно і в потрібній кількості.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Єреван.

Аргентинський блокнот

VII. ВІДЛУННЯ ТРАГЕДІЇ

Події в Україні, всупереч нашим палким патріотичним сподіванням, не потрапили до розряду найбільших сенсацій світу: про нас мало знають і рідко розповідають в зарубіжних засобах масової інформації. Ми ще раз переконалися в цьому в тій же Аргентині. Але, з'ясовується, в ті недавні часи, які ми тепер делікатно називаємо застоєм, одна подія змусила майже всі видання планети заговорити про Україну. Журналісти повідомили про міжнародний судовий процес «Голод 1933 року в Україні». Цей маленький «Нюрнберг» був проведений з ініціативи Міжнародного суду в Гаазі, який виявляє і виносить на розгляд дії, що класифікуються як злочини проти людності і проти людства. Світ, і цивілізований, і напіврозвинутий, здригнувся від повідомлень про встановлені судом факти голодомору. І лише Радянський Союз відреагував протестом проти проведення такого процесу і висвітлення його в засобах масової інформації «забугір'я».

На превеликий жаль, нас не було серед «опротестованих». Тільки тепер ми дістали можливість почути з перших уст про подію десятирічної давності. Аргентинський адвокат Ярема Тавридський познайомив нас з головою федерального суду Аргентини паном Рікардо Левене. Він належить до найавторитетніших правників світу. Саме до нього звернулися з проханням головувати на міжнародному процесі, який розглядав «подвиги» більшовиків під час будівництва соціалізму в Україні.

Заглибившись у вивчення документів, Рікардо Левене відмовився від плати за участь у процесі (робота тривала три з половиною роки). Дізнавшись, що ми — українські журналісти, пан Левене запросив нас у Палац правосуддя, в кабінет, де аргентинська Феміда зберігає свої терези.

— Отже, ви з Латинської Америки відкрили Україну набагато раніше, ніж наші сусіди по континенту?

— На жаль, дуже сумні факти лягли в основу моєї обізнаності з вашою країною. Так, ще до розпаду Радянського Союзу я добре знав, що майже в центрі цивілізованої Європи знаходиться Україна, земля, на якій вчинено один з найстрашніших злочинів в історії людства. У процесі брали участь сім юристів, кілька з них українці за походженням. Вивчали документи, повідомлення в пресі, які «проривалися» в тридцятих роках на Захід. Дуже вдячні вашим колегам-журналістам: вони допомогли нам з речовими доказами. Розпитували свідків... Скажу вам чесно: я намагався триматися із суддівською незворушністю, але це був єдиний процес у моєму житті, коли я ледве стримував свої людські емоції, обурення жахливим злочином.

— Пане Левене, нині у нас також багато пишеться про ті трагічні події в історії України, називаються імена тодішніх компартійних вождів, які винищували власний народ. Хто, на вашу думку, конкретний винуватець голодомору? Кому ви виносили вирок?

— Справа не в кількох конкретних прізвищах. Після майже чотирирічної роботи ми дійшли висновку: винуватець — комуністична система. Вона принесла споконвічно щедрій на хліб Україні пухлі животики немовлят, вимерлі села, канібалізм... Злочинній системі й адресується вирок. До речі, він розтягнувся на великий том — 200 сторінок. Вирок цей перекладено багатьма мовами, ми відразу ж надіслали його до ООН. Як відреагувала на нього УРСР, ви, мабуть, знаєте самі. Як реагує Україна... Мені відомо, що вирок нині не є секретом для вашої держави.

— Ви вже майже півстоліття не розлучаєтеся із суддівською мантією, дуже багато років перебуваєте на вищій сходинці судової влади. Величезна «колекція» злочинів зібралася у вашій пам'яті. Який з них найбільше вразив вашу суддівську душу?

— Той, про який я щойно розповідав. Це злочин століття.

— Даруйте, пане Левене, кілька запитань про кримінал аргентинського походження. Деякі країни Латинської Америки, Колумбію зокрема, спеціалісти вважають основними центрами наркобізнесу на планеті. Аргентині не загрожує це лихо?

— Чому ні. Я, до речі, написав кілька книжок про наркобізнес і боротьбу з ним. Досі були відомі факти участі наших «бізнесменів» у перевезенні наркотичних речовин через країну. Але я впевнений, справа не лише в транзиті. Наркотики мають збут і на аргентинському ринку. Поки що, на жаль, не вдалося виявити «підпільників».

— Корупція, як відомо з численних прикладів, часто зачіпає найвищі ешелони влади. Навіть верховному судді не завжди вдається в такому разі розставити крапки над «і». Чи траплялося вам зіштовхнутися з такою «хворобою» високопоставлених осіб? Що ви могли вдіяти в цій ситуації, чи був тиск зверху?

— Я зрозумів вас. Ні, мені пощастило: за мого сидіння в цьому кріслі найвищі ешелони влади поводилися пристойно. Кажу вам цілком відверто, не «патріотично». З найвищими все гаразд, а от нижчі іноді «хворіють». Свіжий приклад. Мені стали відомі факти зловживання службовими обов'язками окремих працівників федерального суду. Розслідування почалося негайно. Нині всі винні перебувають за гратами, щодо тиску... За час мого головування ніхто з парламенту чи уряду навіть не звертався з проханням «бути поблажливим».

І взагалі, щоб бути правовою державою, треба запам'ятати найголовніше правило: Конституція має бути священною для кожного громадянина держави. Подивіться, ось вона. Конституція Аргентини у скляній шафі, навпроти мого робочого столу. Це не для прикраси інтер'єру. Я завжди пам'ятаю: той, хто замахується на неї, ніколи не дістане від мене пом'якшення під час розгляду вироку. Ніколи і ніхто.

— Дякуємо за розмову.

Катерина КІНДРАСЬ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Валентин ЛАБУНСЬКИЙ, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

Буенос-Айрес.

Борги і активи

КОЛИ СОЛІДАРНІСТЬ ШКОДИТЬ

Нас завжди вчили, що солідарність — поняття позитивне (адже, як правило, вживалося поняття «класова солідарність трудящих»). Отже, коли вперше пролунала теза про солідарну виплату боргів колишнього СРСР, яку мають здійснювати суверенні нині держави — члени СНД, багато хто не вбачав тут нічого негативного. Мовляв, залишилися-таки якісь дружні почуття один до одного: ось і борги платять разом.

Насправді ж практика солідарної виплати зовнішнього боргу мала «подвійне дно», оскільки означала, що коли не платиш ти, то платить твій партнер, але не за «красиві очі», а перебираючи на себе частину твоїх прав і власності. На шкідливості «солідарної відповідальності» такого роду наголосив під час прес-конференції перший віце-прем'єр уряду України І. Юхновський. Віднині, як щойно вирішено у Москві, Україна сама обслуговує свою частку боргів колишнього СРСР у рамках 16,37 відсотка їх загального обсягу.

Здавалося б, на валютно-фінансовому фронті запанує тиша й злагода? На жаль, говорити про це рано. Адже існують два борги. Перший з них, який утворився на 1 січня 1991 року, Україна визнає і готова його сплатити. Але справа у тім, що вже після цієї дати Москва набрала ще кілька десятків мільярдів доларів (пам'ятаєте, керівництво СРСР тоді їздило по закордонах, випрошуючи кредити), які до України значною мірою «не дійшли». Отже, чи повинні ми платити чужі борги? Тому створено «команди» фахівців, які мають розібратися у ситуації.

СРСР залишив по собі не лише борги, а й активи: фінансові (вклади у зарубіжних банках, акції, інші папери), борги йому з боку інших держав (лише колишні «соціалістичні країни» і так звані країни, що розвиваються, заборгували СРСР 150 мільярдів доларів), нерухомість за кордоном (будинки, земельні ділянки), інвестиції (від видобутку фосфатів у Єгипті до виробництва штучного каучуку в Болгарії) і, нарешті, значну кількість золота, коштовного каміння, ювелірних виробів.

Все це теж треба ділити. Причому з того ж розрахунку, що й борги — 16,37 відсотка. Справа непроста і досить тривала.

На запитання кореспондента «Голосу України», яка ситуація склалася з розподілом будівель представництв СРСР за кордоном, І. Юхновський відповів досить докладно. Згідно з планами України відкрити посольства у 63 країнах, детально обраховано наші потреби. Якщо виходити з того, що загальна площа, зайнята дипломатичними та торговельними представництвами колишнього СРСР за кордоном, дорівнює 533 гектарам землі і 1 мільйону 130 тисячам квадратних метрів будівель, то згідно з принципом «16,37 відсотка», ми претендуємо на 100 гектарів і 200 тисяч квадратних метрів відповідно. Для того, щоб вирішити проблему з посольствами України, зазначив І. Юхновський, потрібно 300 мільйонів доларів. Тобто ми могли б просто купити або найняти потрібні будівлі. Але перевага практики розподілу боргів і активів над «солідарною відповідальністю» саме й полягає в тому, що не повинні ущемлюватися права України.

Володимир САВЦОВ.

Фотофакт

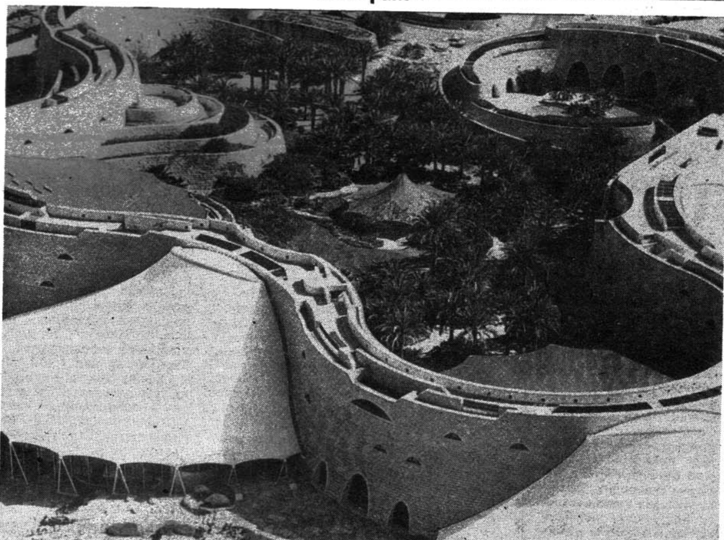

СТОЛИЧНІ ОКОЛИЦІ

Чи то через твори вітчизняної й зарубіжної літературної класики, чи то через жахливі сюжети з кримінальної хроніки (і нинішньої української зокрема), а околиці великих міст асоціюються в нас із занедбаними будинками, темними постатями, розбійницькими нападами й жахливими злочинами. Словом, з тим місцем, куди краще не потикатися навіть удень. Це неписане правило ще декілька десятиліть тому було теж законом для мешканців столиці Саудівської Аравії Ер-Ріяда. Але нове покоління ерріядців вже не знайоме з ним.

На знімку: маленький затишний оазис на околицях аравійської столиці може бути прикладом того, як змінилася за останні 15—20 років вся держава. Зміни ці — відображення соціально-економічних метаморфоз, що відбулися в Саудівській Аравії, яка розбагатіла на нафтовому бумі. На місці невеличкого колись селища в пустелі виросла столиця держави, яка має в світі немалий економічний вплив.

Фото ІТАР — ТАРС.

Справи кримінальні

ОПІУМНІ ПРИСТРАСТІ

У правоохоронних органів Киргизстану, котрі ведуть і без того нерівну боротьбу з наркобізнесом, що набирає сили, виникла нова проблема.

До республіки почав надходити транзитом через Таджикистан афганський опіумний мак. Тому небезпідставні побоювання, що Киргизстан може стати перевалочним пунктом для поширення наркотиків на території СНД. Нещодавно на одному із контрольних пунктів киргизько-таджицького покордоння співробітниками правоохоронних органів було затримано людину майже з двома кілограмами афганського опію. Такого «улову» не було протягом останніх 20 років. Цей випадок — хоча й найзначиміший — зовсім не поодинокий. Спеціалісти прогнозують найближчим часом справжній бум завозу імпортного наркотичного зілля в республіці, яке потім надходить до інших держав СНД. На жаль, у розвитку наркобізнесу не останню роль відіграє і соціальний чинник. Дедалі частіше контрабандою наркотику займаються люди, далекі від злочинного світу, але поставлені теперішніми умовами побуту на межу виживання.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Бішкек.

РАДІАЦІЮ — В МОРСЬКІ ГЛИБИНИ?

Є ШАНС ЗАГРОЗУ ПАВОДКА ЗВЕРНУТИ НА КОРИСТЬ

Чорнобиль

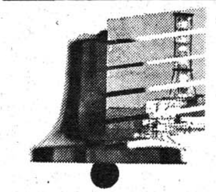

Після вибуху реактора в Чорнобилі на великій території розкидані радіонукліди. Це радіоактивні уламки знищують наші клітини. Йде повільне умертвіння всього живого. І тривати це може тисячі років, поки вміст радіонуклідів не знизиться до безпечного.

А поки розпадаються радіоактивні елементи, вони бомбардують усе живе, відбувається розсіювання їх по все більшій території, через що дії радіації зазнає все більша кількість людей.

З часом поверхня землі змивається в річки. Відбувається це нерівномірно і звичайно дуже повільно. Тому зараз в Дніпрі тільки незначна частина радіонуклідів, що випали під час вибуху. Процес самоочищення розносить радіонукліди на інші ділянки суші і звідусіль поступово виносить їх до Дніпра, Дніпрово-Бузького лиману і далі в море. Приблизно один раз на 15—20 років природа прискорює цей процес. При великій кількості снігу, що випав узимку, відбувається різке весняне потепління. Вода не встигає зійти у Дніпро і якийсь час стоїть на полях. Коли відбудеться така повінь, з грунту будуть вимиті багато радіонуклідів і змиті у Дніпро. Нависла загроза, що 37 мільйонів людей, які п'ють воду з Дніпра, зостануться без питної води. І невідомо, чи можливо буде пити дніпрову воду взагалі і використовувати її для господарських потреб.

Є тільки два шляхи впливу на розвиток цього процесу. Або уповільнювати процес самоочищення і, тим самим, «розмазати» радіоактивність по більшій території, піддаючи її впливу дедалі більшу кількість людей, або грамотно сприяти процесу, з тим щоб всю радіоактивність перемістити в глибинні шари Чорного моря, де з-за наявності сірководню немає життя. Звичайно, і цей варіант не є небезпечним, але більш сприятливий для народу, що зазнає впливу радіації.

До уваги уряду

Щоб пом'якшити наступаючу катастрофу, необхідно, в першу чергу, вжити заходи до забезпечення населення питною водою з джерел, що надійно і надовго захищені від радіонуклідів. Потім треба прискорити скидання радіоактивного бруду в глибини Чорного моря.

Як це зробити? Необхідно розвідати всі підземні джерела питної води, що знаходяться в незабруднених районах, забезпечити їм санітарну охорону, організувати постачання чистої води в населені пункти і, в разі появи радіонуклідів, переходити на постачання води з резервних джерел.

Коли все населення буде забезпечене водою з захищених джерел, треба почати підготовку до прискорення очищення території від радіації. Підготовка значно складніша, ніж сам процес. Невраховака або упущена «дрібниця» може призвести до непередбачених результатів. Скидання радіації повинне відбуватися швидко, повністю і до кінця, відразу ж після повені. Тому невідомо, скільки ми маємо часу на підготовку.

За таку роботу треба братися, цілком усвідомивши загрозу і масштаби майбутньої катастрофи. Треба зрозуміти, що сьогоднішні наслідки Чорнобиля — це тільки мізерна доля того, що нас чекає, якщо ми не очистимо Україну від радіації. Біблейський пророк звертає нашу увагу, що загроза не в самій зірці «Полинь», а в «гірких» водах.

До роботи над проектом очищення треба привернути наших і закордонних вчених різних галузей і обов'язково винахідників. Це треба зробити негайно, тому що повінь не за горами.

Знаючи про неминучість повені і наслідки, до яких вона призведе, зовсім неприпустимо брати питну воду з Дніпра і близьких до нього свердловин. Адже очистити від радіонуклідів велику кількість води сучасна техніка не в змозі.

Разом з тим, лівобережжя Херсонської області просто просякнуте найчистішою питною водою, яка під Каховською греблею потрапляє у вапняки і, проходячи за 25—30 років шлях 40—50 кілометрів, виходить на поверхню. Ця вода підтоплює поля і населені пункти, тому пробурені дренажні свердловини і насоси, які споживають велетенську кількість електроенергії, відкачують по суті чисту питну воду і «за непотрібністю» зливають її до каналу. Звичайно, і в це джерело потраплять радіонукліди з Каховського моря, але дійти до свердловини вони зможуть не раніше, ніж через 25 років. Отже, використовуючи це джерело, ми зможемо мати двадцятип'ятирічний запас питної води.

За цей час в Дніпрі можна кілька разів поміняти воду і очистити його від радіації. Якщо підземну воду лівобережжя Херсонської області використовувати тільки для пиття, її вистачить для всієї України.

Питання в тому, чи усвідомили ми, що грім ударить і пророцтво ствердиться, якщо не почнемо негайно до цього готуватися.

А. ПОДОЛЬСЬКИЙ,
депутат Дніпровського району народних депутатів Херсона.
Херсон.

З пошти

Коли в людини є якесь захоплення, їй, напевне, і живеться легше, і більше вона знає. Тим паче, якщо це захоплення — колекціонування номерів «Голосу України». Будь-якої хвилини можна дізнатися, про що писала наша газета, приміром, 1 січня 1991 року. Так, це був її перший номер. А Василь Московчук з Мар'їнки Донецької області, як засвідчує знімок, надісланий ним до редакції, зберігає газету з першого номера. Втім, багато наших читачів у листах повідомляють про захоплення улюбленою газетою. Вони теж з першого номера зберігають «Голос України».

Марія ДАВИДЕНКО.

Повертаючись до надрукованого

СТЕРЕЖІМОСЬ ВОГНЮ!

Під таким заголовком наприкінці минулого року в «Голосі України» було надруковано публіцистичну статтю письменника і громадського діяча, голови Українського фонду миру Юрія Бедзика. Автор, аналізуючи ситуацію в Україні, закликав громадськість, політичні партії і рухи рішуче протистояти екстремізму, спільно, у злагоді докласти зусиль, щоб подолати кризу, вивести суверенну Україну на шлях цивілізованого поступу, економічного, соціального й духовного благополуччя. Редакція одержала багато відгуків на цю публікацію. Друкуємо окремі з них з деякими скороченнями.

ПОТРІБНІ РІШУЧІ ЗАХОДИ

— вважає аспірант Київського інституту імені М. Драгоманова Д. Коржов.

— Складні почуття викликала в мене стаття Ю. Бедзика. Знаю, що він — письменник, схильний висловлюватися красиво, навіть м'яко. Він закликає нас до роботи, а уряд — до рішучості. Але думаю, що сама робота справи не вирішить. Потрібні найрішучіші заходи, щоб виправити ситуацію, врятувати Україну. Реформи зайшли в безвихідь. Буде ще гірше, якщо ми не дамо людям свободи підприємництва, не захотимо їх до продуктивної праці з повною віддачею сил і здібностей. Але чи можна вірити в свободу, якщо держава обмежує її податковим пресом, своїм диктатом? Думаю, тут слід вводити норми цивілізованого світу. Диктат потрібен проти злочинців, а щодо людей чесних, ділових допустиме лише державне регулювання.

У цілому ж я за те, щоб влада ставала владою. Тоді ніякої громадянської війни в нас не буде.

НАМ БОЛЯТЬ ТІ САМІ РАНИ

— підтримує Ю. Бедзика перший заступник голови правління Київського обласного відділення Українського фонду миру І. Пасемко.

— Нам болять ті самі рани, про які написав автор статті «Стережімось вогню!». Адже на Київщині склалася особлива ситуація, викликана Чорнобильською катастрофою. І її, як справедливо наголошує Ю. Бедзик, не дай Боже пустити на самоплив.

Наша миротворча організація тепер найбільше цим і заклопотана. Зокрема, поданням конкретної допомоги постраждалим старикам і дітям. Торік обласне відділення фонду підтримало ініціативу Вишгородського районного осередку, який очолює Борис Мечинський, про організацію безплатного харчування людей похилого віку, які живуть в важких матеріальних умовах. Спочатку виділили для цього 50 тисяч карбованців. Потім влаштували такі самі милосердні заходи в Бородянському, Іванківському, Броварському, Поліському і Фастівському районах, для чого асигнували ще понад 412 тисяч карбованців. Хотів би сказати слово подяки керівникам обласного і районних відділів соціального забезпечення, які підтримали нас у цій справі.

Значні кошти виділяємо і на харчування дітей в школах, оздоровлення малечі, яка постраждала від чорнобильського лиха. Переконані, благодійність — це теж запорука миру і злагоди між людьми. Недарма ж мовиться: доброта врятує світ!

ЧАС КЛИЧЕ ДО ДІЇ

— наголошують письменники В. Кочевський, О. Ющенко, А. Костенко, К. Курашкевич.

— Стаття-біль Юрія Бедзика «Стережімось вогню» змусила нас замислитися над серйозними проблемами. Мир в нашому домі, мир в Україні — яке це все нам дороге й жадане! І яке щастя, що, дякуючи мудрості українського народу, його парламенту, Президента, ми за всіх складнощів політичного життя не скотилися в прірву кривавих карабахів і абхазій.

Юрій Бедзик закликає нас працею міцнити державу, будувати, ростити, писати поеми. Але ж ви, пане Юрію, як письменник, прекрасно знаєте, що літератори, та й взагалі люди інтелектуальної праці, загнані в глухий кут. І їм не те, що незмога нормально трудитися, а й просто ні з чого жити. Так, одна полум'яна поема, очевидно, більш варта, ніж десятки полум'яних промов. Та не можемо ми писати, не можемо творити в ситуації, яка склалася.

Тож, користуючись нагодою, звертаємося до уряду й парламенту з проханням.

Шановні наші державні мужі! Поверніться лицем до творців духовних благ! Ситуація більш ніж катастрофічна: немає паперу, занепадає поліграфічна база, загрозливо дорожчає літературна продукція, і що особливо засмучує,— наша книжка нерідко виявляється заблокованою. Як же ми залишимо громадян України, надто молодих, без книги, джерела знань і краси! Голий меркантилізм, гонитва за карбованцем можуть підірвати найголовніше — нашу громадянську згуртованість. А звідси крок до розбрату, до недовір'я і соціального вибуху.

Не можемо з цим змиритися. Адже тільки наша народна мудрість, наше працелюбство, наше вміння розумно залагоджувати національні проблеми гарантують нам шлях до мирного стабільного життя.

Але ж час суворих випробувань не минув. Небокраї України захмарені. Мудрість потребує зусиль і віри.

Час кличе до дії!

ВІД РЕДАКЦІЇ: В опублікованих тут відгуках та інших листах до редакції читачі бачать різні шляхи до єдності, злагоди в нашому суспільстві, якому випала доля спільно творити молоду незалежну Українську державу. Але вселяє оптимізм єдине прагнення численних дописувачів газети, яке так вдало висловив Юрій Бедзик:
— Стережімось вогню! Миру вам, люди!

Юридична консультація

Якою статтею Закону «Про власність» передбачено відшкодування збитків, заподіяних в результаті крадіжки особистого майна?

Л. САЧУК,
Первомайськ Луганської області.

Закон «Про власність» конкретно не встановлює розмір та порядок відшкодування збитків, заподіяних внаслідок крадіжки. В Законі є розділ VIII «Захист права власності», який встановлює загальні та деякі конкретні положення щодо захисту прав власника житлового будинку, прав власності на землю, випадки позбавлення права власності і таке інше.

Але, згідно зі статтею 440 Цивільного кодексу України, збитки, заподіяні особі або майну громадянина, підлягають відшкодуванню у повному обсязі особою, яка ці збитки заподіяла. Тобто у випадку заподіяння збитків унаслідок крадіжки відповідальність несе особа, яка скоїла цей злочин. Розглядаючи кримінальну справу, суд повинен визначити потерпілого цивільним позивачем (якщо позов не був заявлений на попередньому слідстві), а також прийняти заходи щодо забезпечення позову (ст. 247, 253 Кримінально-процесуального кодексу).

На жаль, існуючий сьогодні порядок відшкодування майнових збитків особами, які скоїли злочини, не виправдовує себе. У більшості випадків злочинці не відшкодовують всього обсягу заподіяних збитків, а відшкодована частина не враховує інфляційних процесів, які відбуваються у нашому суспільстві.

Разом з тим таке становище зміниться, коли буде створено державний фонд відшкодування збитків, заподіяних злочином. У цьому разі відповідачем перед громадянином буде не злочинець, а держава. Створення такого фонду передбачене концепцією судово-правової реформи в Україні.

Сергій ДЕМСЬКИЙ,
завідуючий юридичним сектором «Голосу України».

ПОВІДОМЛЕННЯ

Йосиф Р. Йонг — канадський еміграційний і комерційно-торговельний адвокат з адвокатської фірми CREEN & SPIEGEL приїжджає в Україну і буде у Львові: від 18 січня — 23 січня 1993 р. готель «Дністер» на вул. Матейка, 6, тел. 72-07-83;

у Києві: від 24 січня — 30 січня 1993 р. готель «Русь» на вул. Госпітальна, 4, тел. 220-42-55.

Йосиф Р. Йонг буде зустрічатися з особами, які зацікавлені еміграцією до Канади і порадами у комерційно-торговельних справах між Канадою і Україною.

Прошу телефонувати до Марійки Павличко-Скорець:

Львів: готель «Дністер» — вул. Матейка, 6, тел. 72-07-83;

Київ: готель «Русь» — вул. Госпітальна, 4, тел. 220-42-55.

CREEN & SPIEGEL — це канадська передова і найбільша еміграційна фірма.

Торговый дом «Жизнь и деньги»

ПРИНИМАЕТ ЗАЯВКИ

на реализацию или приобретение необходимого Вам товара.
Мы работаем на 4-х рынках:

— товарно-сырьевом,
— кредитном,
— недвижимости,
— информационном.

Образцы Вашей продукции могут быть представлены на постоянно действующей выставке Торгового дома.

Переводим деньги из России на Украину.

При заключении сделок процент оплаты услуг Торгового дома наши клиенты устанавливают сами!

Звоните: 21-78-73, 21-97-35, 21-76-76, 21-24-25, факс: 21-82-66.

Мы ждём Вас: г. Харьков, 310050, пр. Московский, 75.

ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ ПРОДАЄМО БЕЗГОТІВКОВУ ВАЛЮТУ — ДОЛАРИ США. СУМА — НЕ МЕНШ ЯК 50 ТИСЯЧ ДОЛАРІВ.

Гарантується оформлення операцій відповідно до чинного законодавства України.

НАШІ ТЕЛЕФОНИ: в Києві — (044) 440-04-31, 269-16-91.
в Москві — (095) 202-55-14, 148-36-18.

Організація реалізує:

труби електрозварні та суцільнотягнуті в асортименті;

дріт ВР-1.

Мінімальна партія — вагон. Можлива доставка великих партій.

Тел. (0562) 46-11-86, факс (0562) 46-11-45.

Україна, м. Дніпропетровськ, пл. Жовтнева, 1-А.

Український концерн спільних підприємств

Наші рішення — Вашим проблемам
Тел.: (044) 212-48-65.
Факс: (044) 212-40-87.

Увага! Тільки у нас!

Цивільний кодекс України

ТА ІНШІ ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ

Унікальне видання у ТВЕРДІЙ палітурці із змінами і доповненнями за станом на 1 грудня 1992 року.

Вихід книги з друку наприкінці січня 1993 року.

Ціна одного примірника — 750 крб., включаючи НДС і вартість поштової доставки у межах України.

ЦІНИ ДІЙСНІ ДО 15.02. 1993 року.

Ви матимете книгу, якщо перекажете її вартість підприємству «Фінеко» на р/р 468009/700161139 у Миколаївському філіалі АБ «Інко», МФО 326063. У графі платіжного доручення «Призначення платежу» або у графі «Для листів» поштового переказу треба вказати адресу для надсилання книги.

Оптовим покупцям надаються знижки!

Телефони для довідок: (051) 37-59-56, 37-54-48.

ПОСПІШАЙТЕ! ТИРАЖ ОБМЕЖЕНИЙ!

Мале підприємство «Потенціал» (252113, пр. Перемоги, 59А) з 01. 01. 1993 року ліквідується.

Заяви з претензіями кредиторів терміном до 15 березня 1993 року приймає трест «Київсільелектромере ж б у д» (252032, вул. Толстого, 55-А).

Трест «Київсільелектромережбуд» має можливість виконувати роботи автокраном КС-6471А вантажопідйомністю 40 тонн, довжина стріли до 46 метрів. Телефони: 220-86-94, 513-41-39.

Київська виробничо-комерційна фірма «ТВОРЧІСТЬ»

пропонує:

— програмно-технічні комплекси на базі ПЕОМ типу IBM PC/AT, IBM PC/XT, IBM/PC/AT-386, принтери, сканери та інше периферійне обладнання;

— копіювально-розмножувальні апарати (КМА) різних форматів;

— телефони, радіотелефони, телефакси, автовідповідачі, мікрокалькулятори, термопапір для FAX;

— витратні матеріали до КМА фірм Canon, SHARP, MITA, SANYO;

— дискети, стрічки для принтерів, сітьові адаптери і комплектуючі до ПЕОМ;

— відеотехніку.

Із зразками товарів, що їх реалізує фірма, можна ознайомитися на постійно діючій виставці за адресою: вул. Мечникова, 3 (2 поверх).

Участь у роботі виставки можуть узяти зацікавлені організації та закордонні фірми, які мають аналогічні товари і бажають їх реалізувати.

ФІРМА КУПУЄ ВКВ ТА ПРОДАЄ АВТОМОБІЛІ:

Opel Omega 2,3 Turbo Diesel модель CD Caravan, 1989 р. колір — чорний;

Opel Omega 2: benzine 1987 р. колір — блакитний металик.

Адреса для листування: 252015, м. Київ, а/с 15.

Телефони для контактів: 220-19-14, 224-12-04, з 10-ї до 18-ї.

ХАРКІВСЬКИЙ ЗАВОД «КОНДИЦІОНЕР»

Усім, хто займається садівництвом, городництвом, індивідуальним забудовникам і фермерам стануть у пригоді наші товари, що пропонуються до реалізації за доступними цінами:

— господарські блоки розміром 3,5×3 м (складаються з металевих панелей):

— гаражі 5,9×3,5 (складаються з металевих панелей);

— обприскувачі пневматичні місткістю 7 і 10 л;

— водогрійні колонки на твердому паливі;

— печі садові на твердому паливі;

— металеві каністри;

— плити однокомфоркові і колосники для печей цегляної кладки;

— граблі;

— огорожа для присадибних і садових ділянок (складається з металевих панелей).

Умови відвантаження: залізничними вагонами, контейнерами, самовивезенням.

Додаткову інформацію можна одержати телефоном: (0572)92-10-94 — управління маркетингу.

Наші реквізити:

Поштова адреса: 310044, м. Харків, Московський проспект, 257.

Телеграфна адреса: Харків «Клімат».

Телетайп: 125168 «Клімат».

ПОНЕДІЛОК

25 січня

І ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 «Лебеді материнства». Вистава для дітей.
17.05 «Всесміх» представляє: Євген Дудар у програмі «Алло, це хутір Мозамбік?».
18.05 Виступ дитячих хорових колективів з Харкова.
18.50 Мультфільм «Чудовисько».
19.00 УТН.
19.20 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Понеділок — день важкий», «Критий ринок», «Ближче до діла», «Добрий знак».
20.15 Хокей. Кубок МХЛ. «Сокіл-Ескулап» (Київ) — «Кристал» (Саратов). 3 період.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Акценти.
21.40 Чарівний промінь.
22.25 Пектораль.
22.55 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Приватна особа». 1 серія.
0.00 УТН.
0.10 Стежками пісень. Музична програма.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай.
8.40 Худ. фільм «Пристрасті за Володимиром».
10.35 Дойра кличе у гори.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «...Младая будет жизнь играть». В. Молчанов про Великий театр.
12.35 Минуле.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телеміксt.
15.10 Блокнот.
15.15 «Витівки Рамзеса». Мультфільм. 1 і 2 серії.
15.35 «Еміль з Леннеберґі». Худ. телефільм. 1 серія (Швеція).
16.00 «Продовжіть молодість свою». Про нетрадиційні методи лікування академіка Дерябіна.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 НЕП.
17.55 Зоряний час.
18.40 Гол.
19.10 Худ. фільм «Пристрасті за Володимиром».
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Продовження худ. фільму «Пристрасті за Володимиром».
«Нова студія» представляє:
22.10 Бомонд.
22.40 АТБ-брокер.
22.50 Однак.
23.20 Крок до свободи.
23.25 Кривий ефір.
23.35 Життєпис. У перерві — 23.00 Новини.
0.00 «Серце не камінь». Худ. телефільм. 1 і 2 серії.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.05 Дозвілля. Дай лапу, друже.
9.20 К-2 представляє: «Абзац».
10.15 Музика крупним планом. Зустріч з піаністом В. Буніним.
10.45 Репортер.
11.00 Худ. телефільм «Іможен». 4 серія.
12.25 Звучання моєї планіди.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Козирна дама.
13.45 Мульти-пульти. «Міцний горішок».
13.55 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
15.00 Якщо вам після...
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Ріст». «Айболить-92». 1 частина.
16.15 ТрансРосефір. «Європа—Азія».
17.00 Спасіння-911.
18.00 Панове-товариші.
18.20 Бізнес в Росії.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Худ. фільм «Велика прогулянка».
21.45 Які ми?
21.50 Фортуна. Комерційний огляд.
22.00 Візитка.
22.05 «Ток мюзик-шоу».
22.30 СІТ-3.
22.40 Зустрічі з Висоцьким.
23.45 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.50 Мультфільм.
13.00 Худ. фільм «Мері Поппінс, до побачення!».
15.25 Відеомузика.
17.50 Мультфільми.
18.05 Худ. фільм «Пани авантюристи».
19.35 Відеомузика.
21.00 Худ. фільм «Іствікські відьми».

ВІВТОРОК

26 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Кінопроба. Телегра.
9.05 Худ. телефільм «Приватна особа». 1 серія.
10.10 Доброго вам здоров'я. Профілактика і лікування серцево-судинних захворювань.
10.40 Худ. фільм «Людина в зеленому кімоно».
11.50 Адажіо.
12.00 УТН.
12.10 Худ. телефільм «Бодетаун». 49 серія.
12.35 Сімейний альбом. Народна артистка України Наталія Наум.
16.00 УТН.
16.10 Освітній канал. Світова література. Шолом-Алейхем. «Хлопчик Мотл». Українська література. Відгук про документальний фільм.
17.10 Еники-беники... Телегра для школярів.
17.50 Ліричний концерт.
18.10 Від першої особи. В. Чичибабін.
19.00 УТН.
19.20 Плеяда.
20.15 ТБ-шанс представляє гурт «Чорні черешні».
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Україна і світ.
21.55 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Приватна особа». 2 серія.
23.05 Микола Мозговий у програмі «Земле моя».
0.05 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Заєць, Скрип і Скрипка». Мультфільм.
8.35 Гол.
9.05 Наш музичний клуб.
9.45 Відродження.
10.05 Різдвяні гуляння. Концерт російського народного хору ім. М. Пятницького.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Міські подробиці». Худ. телефільм. 1 і 2 серії.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Блокнот.
14.45 Творчість народів світу. Мистецтво Індії.
15.15 Співають Р. Ідрисова та Г. Фазуллін.
15.30 «Витівки Рамзеса». Мультфільм. 3 і 4 серії.
15.50 «Еміль з Леннеберґі». Худ. телефільм. 2 серія.
16.15 Наш музичний клуб.
17.00 Новини.
17.25 «Сторони світу».
17.50 Мініатюра.
18.05 Телефільм «Повернення в Едем» (Австралія).
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Вперше на телеекрані. Худ. фільм «Вища істина бомбиста Олексія». 1 серія.
22.00 Музика в ефірі. У перерві — 23.00 Новини.
0.25 «Міські подробиці». Худ. телефільм. 1 серія.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.35 Документальна панорама.
11.00 Худ. телефільм «Іможен». 5 серія.
12.25 Дозвілля. Домашній клуб.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Джентльмен-шоу.
13.55 Мульти-пульти. «Квартира з сиру».
14.05 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
15.00 Телебіржа.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Становлення бізнесу. Цифри.
16.15 ТрансРосефір.
17.00 Золота гілка.
17.30 Неопалима купина.
18.00 Парламентський вісник.
18.15 «Справа 1500». Док. фільм про долю академіка М. І. Вавилова.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.25 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 123 серія.
20.15 Антреприза. А. Чехов часів приватизації. Передача 1.
21.00 Вітчизна моя. Провінційні листи.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
23.15 Санкт-Петербург. Різдвяний бал.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Мультфільм.
13.45 Худ. фільм «Дитинство Бембі».
15.05 Відеомузика.
15.15 Худ. фільм «Мої блакитні небеса».
17.45 Мультфільм.
17.55 Худ. фільм «Людина з бульвару Капуцинів».
19.25 Музична пауза.
19.30 Худ. фільм «Корабель закоханих».

СЕРЕДА

27 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Свічадо.
8.50 Ой, літає соколенько. Концерт української пісні.
9.25 Худ. телефільм «Приватна особа». 2 серія.
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Запис мовою Паскаль алгоритмів роботи з графічною інформацією.
11.05 Плеяда.
12.00 УТН.
12.10 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 50 серія.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.40 Науково - популярний фільм «Козак — душа правдивая...».
17.00 Канал «Д».
18.15 Перший з'їзд педагогічних працівників України. Післямова.
18.40 Мультфільм «Ріке-Чуприна».
19.00 УТН.
19.20 За і проти.
19.40 Естрадний калейдоскоп.
20.15 Док. телефільм «Вперед, Вперед, Синголи».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.30 Акценти.
21.50 Авансцена. Полтавський музично-драматичний театр ім. М. Гоголя.
22.40 Екран пригодницького фільму. Худ. телефільм «Приватна особа». 3 серія.
23.55 Молодіжна студія. «Фантон».
0.40 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Кідді-віддi.
8.35 «Вища істина бомбиста Олексія». Худ. фільм. 1 серія.
9.40 Театр плюс ТБ. Жарти з меценатами.
10.30 Джем.
11.00 Новини
11.20 «Серце не камінь». Худ. телефільм. 1 і 2 серії.
13.35 «Глибокі родичі». Худ. телефільм.
14.00 Новини
14.25 Телеміксt.
15.10 Блокнот.
15.15 «Розкажіть казку, лікарю». Мультфільм. 1 і 2 серії.
15.35 «Еміль з Леннеберґі». Худ. телефільм. 3 серія.
16.00 Джем.
16.25 Клуб-700.
17.00 Новини.
17.25 Мультфільм.
17.35 Телеканал «Останкіно» представляє.
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Повернення в Едем».
18.50 Громадська думка.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Вища істина бомбиста Олексія». Худ. фільм. 2 серія.
21.50 Телевізійне знайомство. Урмас Отт розмовляє з Євгеном Веліховим.
22.40 Поетичний альбом. Г. Аполлінер. Ноктюрн.
23.00 Новини.
23.25 Звукова доріжка.
23.55 «Міські подробиці». Худ. телефільм. 2 серія.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Вітчизна моя. Провінційні листи.
8.50 Санкт-Петербург. Різдвяний бал.
10.05 Тарханські прелюдії.
10.30 Вустами маляти.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 123 серія.
11.55 Танцювальний марафон.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Сімейні зустрічі.
14.20 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
15.15 Бізнес: нові імена.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Ріст». Айболить-92. 2 частина.
16.15 ТрансРосефір. Далекий Схід.
17.00 Християнська програма.
17.30 Так і живемо.
18.00 Студія «Нота бене». Інтерв'ю з пристрастю.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.20 Реклама.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 124 серія.
20.15 Екран кримінальних повідомлень.
20.30 Студія «Укртелефільм» представляє: «Музика, як слово». Випуск 2.
21.20 Баскетбол. Кубок європейських чемпіонів. «Динамо» (Київ) — «Шаль-Лез-0» (Франція).
22.35 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
23.20 Екзотика.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.00 Худ. фільм «Марія, Мірабелла».
14.10 Мультфільм.
14.20 Худ. фільм «Божевільня».
18.50 Мультфільм.
19.00 Худ. фільм «Нечиста сила».
21.20 Відеомузика.
21.40 Худ. фільм «Місячної ночі».

ЧЕТВЕР

28 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Кришталеві дзвони.
8.45 Науково - популярний фільм «Школа спектралізму».
9.15 Худ. телефільм «Приватна особа». 3 серія.
10.30 Співає Ю. Антонов.
11.10 Док. телефільм «Чекайте на білих лебедів».
11.30 Концерт фольклорного ансамблю «Славутянка».
12.00 УТН.
12.10 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 51 серія.
12.35 Волейбол. Кубок володарів кубків європейських країн. «Орбіта» (Запоріжжя) — «Бакинка» (Баку).
16.00 УТН.
16.10 Муз. фільм «Валерій Буймістер».
16.40 Освітній канал. Фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з фізики. Золоті ворота. «Історія України» М. Грушевського.
17.40 «Ер-джаз».
18.10 Док. фільм «Планета інопланетян». 1 і 2 серії.
19.00 УТН.
19.20 «Право». Телерадіоканал.
19.50 Українська фортепіанна музика.
20.15 Езотерія творчості. Виставка молодих художників.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Телетеатр. А. Тарвідс. «Ветерани». Прем'єра телевистави.
22.15 Молодіжна студія «Гарт».
23.15 К. Монтеверді. «Вечірня молитва Марії».
0.40 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.35 «Вища істина бомбиста Олексія». Худ. фільм. 2 серія.
9.45 Інститут людини.
10.15 ...До шістнадцяти і старші.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Худ. фільм «Собака Баскервілів».
13.50 «Ну, постривай!». Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телеміксt.
15.10 Блокнот.
15.15 Грає О. Майкапар (клавесин).
15.30 «Розкажи казку, лікарю». Мультфільм. 3 серія.
15.50 «Еміль з Леннеберґі». Худ. телефільм. 4 серія.
16.15 Багато музики.
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Повернення в Едем».
18.45 Кінопанорама.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Фільми режисера В. Рубінчика. «Відступник». Вперше. У перерві — 23.00 Новини.
0.10 «Жива вода». Музична програма.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Прок. Бізнес і політика.
8.50 Паралелі.
9.15 Так і живемо.
9.45 Екзотика.
10.45 Дозвілля. Колекціонер.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 124 серія.
11.55 Пілігрим.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Ностальгічні посиденьки.
13.55 Мульти-пульти.
14.05 Звучання моєї планіди.
14.20 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
15.15 Термінал.
15.45 Там-там-новини.
16.00 Сигнал.
16.15 ТрансРосефір. Уральський варіант.
17.00 М-трест.
17.15 Служіння в дусі й силі.
18.00 Парламентський вісник.
18.15 Не ликом шиті.
18.45 Київська панорама.
19.05 Мультфільм «Дядечко Ау».
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 125 серія.
20.15 Студія «Укртелефільм» представляє: «Шлях до ринку». Випуск 2.
20.50 Спеціальний комерційний вісник.
21.00 Тихий дім.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
23.15 Тихий дім. Продовження.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.05 Худ. фільм «Легенда про білого дракона».
14.20 Мультфільм.
14.30 Худ. фільм «Ракетник».
18.50 Мультфільм.
19.00 Худ. фільм «Сталкер».
21.35 Відеомузика.
21.50 Худ. фільм «Мовчання ягнят».

П'ЯТНИЦЯ

29 січня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Молодіжна студія «Гарт».
9.05 Телетеатр. А. Тарвідс. «Ветерани». Телевистава.
9.45 Екологія душі.
10.15 Худ. фільм «Пропоную руку і серце».
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Світова література. Лауреат Нобелівської премії Б. Пастернак.
12.10 УТН.
12.20 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун». 52 серія.
16.00 УТН.
16.10 Фільм-концерт «Гей, літа орел».
16.25 Мультфільм «Самсон і Саллі».
17.25 Родовід.
18.05 Прем'єра муз. фільму «Ой летіли дикі гуси» («Укртелефільм»).
19.00 УТН.
19.20 Урядовий вісник.
19.50 Живе слово. Відповіді на листи і запитання глядачів.
20.20 З української духовної спадщини. Музика.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Літературно - мистецька студія «Основа».
22.20 Арт-майдан.
23.50 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільм.
8.50 Олеся і компанія.
9.20 Під знаком «Пі».
10.10 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 В. Дельмар. «Далі — тиша». Фільм-вистава.
13.50 Нові імена. Грає В. Шестопал.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 Олеся і компанія.
15.45 Валаам сьогодні. А завтра?
16.15 Телемемуари.
16.45 Справа.
17.00 Новини.
17.20 Телеканал «Останкіно» представляє програму «Точка відліку». Зустріч глав держав СНД у Мінську.
17.45 Людина і закон.
18.15 Вагон-03.
18.45 Поле Чудес.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 КТВ-1 і канал «Франс інтернасьональ» представляють. Прем'єра худ. телефільму «Спритний трюк» (Франція).
ВІД представляє:
22.25 Політбюро.
23.25 Музобоз.
0.05 Людина тижня.
0.20 Майданчик обозу. У перерві — Новини.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Мульти-пульти.
8.05 Тихий дім.
10.00 У світі тварин.
11.00 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 125 серія.
11.55 Сам собі режисер.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Іжиця.
13.55 Мульти-пульти.
14.05 ТрансРосефір. Дім Паустовського.
14.35 Студія «Рост».
15.05 Телебіржа.
15.35 Там-там-новини.
15.50 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
16.45 Мінарет.
17.00 Пісней по п'ятницях. «Зоряний мандрівник». 3 серія.
17.50 Давайте з'ясуємо.
18.00 Антологія короткого оповідання. С. Мрожек. «Чародійна ніч».
18.45 Київська панорама.
19.05 Телефільм «Повіяв вітер степовий».
19.20 Реклама.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Іможен» (Франція). 6 серія.
20.50 Антракт.
21.00 Бумеранг.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
23.15 Тиша 9.
0.15 Ляси.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Мультфільм «Долина папороті».
14.50 Худ. фільм «Добре сидимо!».
16.05 Відеомузика.
18.50 Мультфільм.
19.30 Худ. фільм «Беверлі Хіллз, 90210».
20.30 Відеомузика.
20.40 Програма-презентація «З днем народження, пиво!»

СУБОТА 30 січня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Мультфільми.
9.15 Концерт естрадних виконавців України.
10.05 П. Чайковський. «Спляча красуня».
12.30 Телеабетка.
12.55 Доброго вам здоров'я Страхова медицина.
13.25 Творчий вечір поета-пісняра М. Ткача. 1 частина.
15.10 Прем'єра мультфільму
16.00 Сонячні кларнети. Самодіяльні художні колективи м. Києва.
17.15 Сім «Я».
18.00 Грає М. Крушельницький.
18.15 Наше коло.
19.20 Хроніка МВС.
19.35 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун».
20.20 Наша мова.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Ай Пі Київ.
21.25 Клуб 700. Міжнародна християнська програма.
22.00 Шедеври світової музичної спадщини.
22.30 Вікно в Америку. Спільна програма «Голосу Америки» і телекомпанії «Уорлднет».
23.00 Ретрокінозал. Худ. фільм «Дівчина поспішає на побачення».
0.15 Музичні зустрічі.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.45 Суботній ранок ділової людини.
7.30 ЕКО. Екологічний огляд.
7.45 Спорт-шанс.
8.15 Марафон-15 — малятам.
8.40 Вумеранг.
9.10 Медицина для тебе.
9.40 Автограф по суботах.
10.10 Книжковий двір.
10.50 «Чи прийде князь зі Сходу?».
11.20 Прем'єра короткометражного худ. телефільму «Ангелочок».
11.50 Світ на дозвіллі.
12.35 «На ковзанці».
12.55 Прем'єра док. телефільму із циклу «Будь проклята війна».
14.00 Новини
14.20 Недорожні нотатки.
14.55 Прем'єра мультфільму «Дракуліто - вампіреня»
15.20 Центральний експрес.
15.50 Спортивна програма
16.50 Червоний квадрат.
17.30 У світі тварин.
18.15 «Минулих днів зачарування».
18.50 «Коламбія пікчерс» представляє прем'єру худ. телефільму «Тією ж монетою».
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 «Коламбія пікчерс» представляє прем'єру худ. телефільму «Творець зірок». 4 серія.
21.35 Браво.
23.20 Сно-бачення.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Свій погляд на світ.
7.45 Культура мансі.
8.00 Студія «Рост».
8.30 «Вурда моден» пропонує...
9.00 Фольклор.
9.30 Дозвілля. Телебудсервіс.
9.45 «Манька». Короткометражний худ. фільм.
10.10 Як жити будемо?
11.00 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія).
11.15 Ретро. Пісні 30-х.
11.45 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Відеопоезія.
13.35 Пілігрим.
14.20 Акція «Пелікан».
15.20 Золота шпора.
15.50 Футбол без кордонів.
16.45 Я люблю РТБ.
17.00 Фестиваль танцю Америки.
18.00 Парламентський вісник.
18.15 Вустами маляти.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Вечір з «Роксоланою». Прем'єра.
20.10 Хіт-рік.
20.45 «3×200».
21.00 Худ. фільм «Анжеліка — маркіза ангелів» (Франція).
22.30 СІТ-3.
22.40 Віннер — до...
22.50 Знайомтесь: американський футбол.
23.20 Віннер — після...
23.30 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

15.15 Мультфільм «Сюзі та бродяга».
16.30 Відеомузика.
19.00 «35 хвилин джазу».
19.35 «Для тих, хто мріє схуднути» (Лікар-психотерапевт Володимир Миркін).
19.50 Худ. фільм «Добрий, поганий, лихий».

НЕДІЛЯ 31 січня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Худ. фільм «Четвертий паркан від пристані».
10.40 В. Винниченко. «Брехня». Вистава Полтавського музично-драматичного театру ім. М. Гоголя.
12.25 Творчий вечір поета-пісняра М. Ткача. 2 частина.
13.40 Мультфільм
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 Менора.
16.40 Муз. фільм «Не журись».
17.00 Робітня. Валентина Чаус.
17.30 На варті.
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.20 Багатосерійний худ. телефільм «Бодетаун».
20.10 Муз. фільм «У стилі джаз-ретро».
20.30 Багатосерійний мультфільм «Літаючий будинок». 6 серія.
21.00 Кінопроба. Телегра.
22.00 Будьте з нами.
23.30 Худ. фільм «Жінка дня».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.20 Новини.
6.35 Ранкова гімнастика.
6.45 Тираж «Спортлото».
7.00 Година сили духу.
8.00 Центр.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Доки всі вдома.
9.30 Ранкова зірка.
10.25 Це ви можете.
11.05 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди Чорного Красунчика».
11.30 Марафон-15 — старт.
12.25 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
12.35 Прем'єра док. фільму
13.25 Прем'єра телефільму
14.00 Новини.
14.20 «Дорога у Білий дім». Про приведення на посаду нового президента США Б. Клінтона.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Живе дерево ремесел.
15.55 Панорама.
16.35 Телелоція.
16.50 Прем'єра мультфільмів «Каспер та його друзі» (Англія), «Справжні мисливці за привидами» (США).
17.45 Новини.
18.00 Футбол. Кубок чемпіонів Співдружності. У перерві — Спортивний уїк-енд.
19.50 «Новорічна ніч-93».
21.00 Підсумки.
21.45 Продовження програми «Новорічна ніч-93». У перерві — 23.00 Новини.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Баскетбольний огляд НВА.
7.55 Наш сад.
8.25 Студія «Рост». Музичний клас.
8.55 Книжковий розвал.
9.25 Непізнаний Всесвіт.
10.00 Ати-бати...
10.30 Телекросворд.
11.00 «Вовкодав». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.25 Кращі ігри НВА.
14.35 Ретро. Тріо «Меридіан».
15.20 Познер і Донахью.
15.50 Мульти-пульти.
16.00 Біла ворона.
16.45 Кіно-меню.
17.00 Чарівний світ Діснея. «Нові пригоди Вінні-Пуха», «Чорний плащ».
17.50 Відкритий чемпіонат Австралії з тенісу.
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Олена Косяченко
19.05 Мультфільм.
19.30 СІТ-3.
19.40 Романтична хвиля.
20.10 Сиди і дивись.
20.20 Брама.
20.35 Худ. фільм «Анжеліка і король» (Франція).
22.15 «Марія-шоу».
22.30 СІТ-3.
22.40 Містер Ікс.
23.10 «Герой». Додаток до програми «Лише футбол».

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.35 Мультфільм «Рятівники».
13.50 Худ. фільм «Втеча із «Нью-Йорка».
15.20 Відеомузика.
19.30 Мультфільм.
19.40 Інформаційна програма «Рулетка».
20.00 Худ. фільм «Знайомство наосліп».
21.30 Відеомузика.

Бокс

ЛІГА «КОЛУМБУС»

Ліга професіонального боксу України «Колумбус» була заснована в квітні 1992 року, перші контракти уклала з боксерами минулого літа. Але що таке для спортивного клубу чи команди якихось півроку? Хіба що початок шляху, розгін.

Між тим ліга за недовгі ці місяці набула престиж міцного спортивного підрозділу. І не тільки в Україні. Майстри шкіряної рукавички «Колумбуса» з успіхом брали участь у ряді міжнародних турнірів, а Андрій Балясов навіть завоював пояс чемпіона Російської професіональної ліги. Нагадаємо, що Вадим Волканов, Сергій Клоков, Євген Судаков після кількох вдалих виступів на професіональному ринзі були включені до світового рейтингу за версією Всесвітньої боксерської ради (ВБР). Ліга «Колумбус» як представник України була прийнята в ВБР, чого поки що не удостоєне жодне боксерське об'єднання з нашого ближнього зарубіжжя.

Міцніє авторитет ліги «Колумбус» як організатора турнірів «профі». Минулого року вона провела в Києві та Дніпропетровську змагання професіональних боксерів, про яких любителі спорту з задоволенням згадують і досі. Зроблено почин і в новому році — під егідою «Колумбуса» недавно пройшов турнір у Кіровограді, який став своєрідним матчем між «профі» України та Москви. Наші земляки Віктор Сесечко, Сергій Деваков, Віктор Плотников взяли гору відповідно над дуже сильними суперниками Олександром Щербаковим, В'ячеславом Анікіним, Олегом Марченком.

Багато боксерів, які підписали контракти з лігою «Колумбус», не просто перейшли з одного статусу в інший — вони стали тренуватися як справжні професіонали, готуючи себе до випробувань особливої складності. Саме тому, мов на дріжджах, зростає боксерське вміння Вадима Волканова, Віктора Сесечка, Сергія Клокова. Та не всі піддані «Колумбуса» зуміли перебудуватися з любительського на професіональний лад, так що склад ліги може і змінитися. Подумують її керівники і про те, щоб призвати під знамена «Колумбуса» зовсім молодих, ще не відомих на любительському рингу боксерів, що мають задатки і характер «профі».

Засновником ліги виступило акціонерне товариство «Колумбус». І в міру того, як міцніла відомість ліги та її майстрів, дедалі більша кількість підприємців, комерційних банків і фірм почали співробітничати з лігою, розуміючи незаурядні рекламні можливості боксерів-професіоналів. У Києві, скажімо, партнерами «Колумбуса» виступають концерн «Анаконда», страхове акціонерне товариство «Саламандра», англійська фірма «Поні», у Дніпропетровську спонсором боксерів став «Торговельний дім братів Дубинських», у Кіровограді фінансові вкладення у професіональний бокс охоче зробили філіал МП «Одеса — Бласко», фірма «Південна», Укржитлосоцбанк.

У цьому році, слід гадати, кількість спонсорів ліги «Колумбус» істотно зросте, адже намічена участь наших «профі» в кількох турнірах на європейському й американському континентах. Значить, з'являються нові можливості для розміщення реклами, що дуже важливо для тих наших фірм, котрі потребують ділових партнерів за кордоном.

Та й в Україні намічає «Колумбус» провести кілька великих турнірів з залученням європейських і американських боксерів, з трансляцією боїв по телебаченню на багато країн світу. Так, на травень заплановано турнір у Києві, де намічено провести бій за звання чемпіона світу за версією Всесвітньої боксерської ради в одній з вагових категорій. Меценатів боксу напевне зацікавить майбутня діяльність міжнародної школи професіонального боксу — про відкриття її в цьому році оголосив на конгресі ВБР президент акціонерного товариства «Колумбус», член виконкому Всесвітньої боксерської ради Сергій Пащенко.

Але майбутнє ліги, звичайно, перш за все залежить від самих боксерів. Професіональний ринг може багато чого їм дати, але вимагає він повної самовіддачі, невтомного тренування, постійного вдосконалення майстерності. На випадок або щасливий жереб «профі» не покладаються.

Олександр БАШКАКОВ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

ХОКЕЙ. Кубок МХЛ. Як відомо, хокеїсти київського «Сокола-Ескулапа» минулої неділі в Москві виграли 4:0 у ЦСКА. Позавчора ці команди зустрілися вже в Києві. Нічия — 3:3 (0:1, 2:0, 1:2, 0:0). Шайби закинули: у киян — Олексієнко (24, 51), Фадєєв (32); у москвичів — Лещов (3), Макаров (47), Старостенко (52).

«Хімік» — «Спартак» — 4:4, «Крила Рад» — «Кристал» — 13:1, «Пардаугава» — СКА — 5:5.

Завтра «Сокіл-Ескулап» прийматиме московський «Спартак». Ця зустріч пройде в Палаці спорту і почнеться о 17.00. Зі слів віце-президента концерну «Дев'ятий ескулап» Олександра Трофимова, вхід вільний на цей поєдинок і на наступний з саратовським «Кристалом» 25 січня.

БАСКЕТБОЛ. Кубок Європи серед чоловічих команд. «Будівельник» (Україна) — «Хапоель» (Ізраїль) — 75:84 (39:39).

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Кольорова смуга, що утворюється від розкладу білого світла. 4. Визначний культурний центр України в минулому. 7. Естонський письменник, автор роману «Осінній бал». 8. Легендарний давньоіндійський мислитель. 9. Гірські хребти в Азії. 10. Відомий конструктор авіадвигунів. 12. Видатний гунський вождь, який у романі І. Білика «Меч Арея» ототожнюється з київським князем. 14. Столиця Сибірського ханства, розгромлена Єрмаком. 17. Столярний інструмент. 20. Протока між двома континентами. 21. Великий князь Литви. 22. Японський полководець, перший із трьох об'єднувачів країни. 23. Графство, а нині автономна область в Іспанії. 24. Автор тексту пісні «Гуде вітер вельми в полі».

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Хазарське місто на Дону, яке взяв київський князь Святослав і перетворив на кріпость Біла Вежа. 2. Знаменита роль О. Паторжинського. 3. Легендарна дівчина, з ім'ям якої пов'язується походження криворізької руди. 4. Річка в Канаді. 5. Вагова одиниця у Вавилоні, Греції, Персії. 6. Дружина троянського царя Пріама. 11. Один із фундаторів українського театру імені І. Франка. 13. Знаменитий капітан-мореплавець. 14. Московитянський боярин, родоначальник династії Романових. 15. Зять К. Маркса. 16. Лісова сторожа. 17. Поема Т. Шевченка. 18. Хижий птах. 19. Область у Стародавній Греції.

Відповіді до кросворда, надрукованого 15 січня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Александрович. 7. Терещенко. 8. Леда. 9. Розплата. 10. Тамара. 13. Дустлік. 14 Охра. 16. Саламаха. 20. Радіатор. 21. «Чума». 25. Фонда. 26. Текст. 27. Кіо. 28. Ягода. 29. Лісовик.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Авторадіографія. 2. Клеопатра. 3. Авенаріус. 4. Диктат. 5. Віче. 6. Чабарашка. 8. Лем. 11. Аюдаг. 12. Анна. 15. Руденко. 17. Апостол. 18. Хам. 19. Собака. 22. Устав. 23. Абрек. 24. Укіс.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.
Загальний тираж 737 662.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311012.